

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. G. 2015-05-07 SKUNDO**

2016 m. gegužės 3 d. Nr. S-90 (7-103/2015)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:

komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršelienės
Lauros Milašiūtės
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus
Linos Vosylienės – pranešėja
Jūratei Dalmantaitei

sekretoriaujant
mokestinio ginčo šalims nedalyvaujant

2016 m. kovo 15 d. posėdyje išnagrinėjusi A. G. (toliau – Pareiškėjas) 2015-05-07 skundo dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2015-04-14 sprendimo Nr. 68-66 nagrinėjimo atnaujinimo klausimą, n u s t a t ė:

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) 2015-06-09 posėdyje, dalyvaujant Pareiškėjo atstovui advokatui E. O. bei mokesčių administratoriaus atstovei R. A. , išnagrinėjo Pareiškėjo 2015-05-07 skundą dėl Inspekcijos 2015-04-14 sprendimo Nr. 68-66. Po posėdžio Komisija gavo Pareiškėjo atstovo 2015-06-11 prašymą sustabdyti mokestinio ginčo nagrinėjimą, nes mokesčių mokėtojas 2015-06-11 kreipėsi į mokesčių administratorių su pasiūlymu pasirašyti susitarimą dėl mokesčių ir su jais susijusių sumų dydžio. Ginčas Komisijos nagrinėjamoje byloje vyksta dėl tų pačių sumų, todėl mokestinio ginčo nagrinėjimas buvo sustabdytas (Komisijos 2015-06-16 posėdžio protokolo Nr. PP-176 (7-103/2015) išrašas).

Komisija 2015-12-04 gavo Inspekcijos 2015-12-02 raštą Nr. (24.10-31-5)-R-8873, kuriuo informuojama, kad mokesčių administratorius nusprendė, jog nėra pagrindo pasirašyti susitarimą su Pareiškėju dėl mokesčių ir su jais susijusių sumų dydžio. Kadangi neliko aplinkybių, dėl kurių Pareiškėjo skundo nagrinėjimas buvo sustabdytas, o Komisijos 2015-06-09 posėdyje Pareiškėjo skundas išnagrinėtas, Komisija atnaujina Pareiškėjo skundo nagrinėjimą ir priima sprendimą iš esmės.

Inspekcija 2015-04-14 sprendimu Nr. 68-66 patvirtino Šiaulių apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Šiaulių AVMI) 2015-01-16 sprendimą Nr. (42.2)FR0682-25, kuriuo Pareiškėjui nurodyta sumokėti į valstybės biudžetą 63950 Lt (18521,20 Eur) gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), 733 Lt (212,29 Eur) privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSD

įmokos), 23569,43 Lt (6826,18 Eur) GPM delspinigius, 379,77 Lt (109,99 Eur) PSD įmokų delspinigius, 6395 Lt (1852 Eur) GPM baudą ir 73 Lt (21 Eur) PSD įmokų baudą.

Sprendime nurodoma, jog mokestinis ginčas šioje byloje vyksta dėl to, ar Šiaulių AVMI surinktų įrodymų ir nustatytų aplinkybių pagrindu pagrįstai konstatavo, jog Pareiškėjo ir jo sutuoktinės (toliau – sutuoktiniai) 2008–2012 m. patirtos išlaidos viršijo pajamas ir sutuoktiniai turėjo 696649 Lt (2008 m. – 137939 Lt, 2009 m. – 22435 Lt, 2010 m. – 4415 Lt, 2011 m. – 165887 Lt, 2012 m. – 365973 Lt), arba kiekvienas po 348324,50 Lt, 2002-07-02 Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 (toliau – GPMĮ) nustatyta tvarka neapmokestintų pajamų. Tvirtinama, jog patikrinimo metu nustatyta, kad sutuoktiniai pagal 2008-12-19 žemės sklypo pirkimo ir pardavimo sutartį už 160000 Lt įsigijo nekilnojamąjį turtą, t. y. komercinės paskirties objektų (degalinių ir autoservisų statinių) statybai skirtos žemės sklypą (unikalus Nr. 2901-0023-0508), esantį adresu: Daubos g. Nr. 2, Šiauliai, ir šiame sklype 2012 m. pastatė autoservisą.

Paskolos iš fizinių asmenų

Nustatyta, kad, atlikdami autoserviso statybos darbus, sutuoktiniai 2012 m. patyrė 536285 Lt statybos išlaidų, o turto įsigijimo šaltiniams pagrįsti nurodė iš fizinių asmenų skolintas pinigines lėšas. Pareiškėjas tvirtina, kad jis pasiskolino 441000 Lt grynaisiais iš dešimties fizinių asmenų, o jo sutuoktinė 30000 Lt grynaisiais iš vieno fizinio asmens, iš viso 471000 Lt:

- iš N. K. – 45000 Lt, iš W. S. – 48000 Lt, tačiau, operatyvaus patikrinimo metu atliktos analizės duomenimis, minėti paskolos davėjai neturėjo finansinių galimybių suteikti paskolą;
- iš L. M. – 49000 Lt, iš V. N. – 70000 Lt, iš A. M. – 49000 Lt, iš G. M. – 30000 Lt, iš D. K. – 30000 Lt, iš W. M. – 45000 Lt, iš R. M. – 45000 Lt, tačiau, surinktos priešpriešinės informacijos duomenimis, dėl jų neobjektyvumo ir nepagrįstumo paskolos suteikimas nepatvirtintas;
- iš J. M. – 60000 Lt, tačiau, atlikus duomenų analizę, įvertinta, kad faktiškai tokio turinio operacija nėra įvykusi, todėl padaryta išvada, kad minėta gyventoja paskolos nesuteikė.

Kitos pinigines lėšos

Nustatyta, kad į Pareiškėjo AB „Swedbank“ esančią asmeninę banko sąskaitą pinigines lėšas pervedė fiziniai asmenys: 2009-03-24 W. N. – 1000 Lt (už dėžės remontą); 2010-03-18 D. V. – 1200 Lt (priežastis nenurodyta); 2010-04-22 V. J. – 2000 Lt (rankpinigiai); L. M. 2010-05-11 – 3453 Lt (1000 Eur), 2010-05-12 – 3453 Lt (1000 Eur), 2010-05-18 – 3108 Lt (900 Eur, įvardinta kaip skola); V. G. 2011-03-04 – 118 Lt, 2011-03-08 – 96 Lt (įvardinta kaip papildymas); 2011-08-19 N. J. – 400 Lt (įvardinta kaip papildymas); 2011-12-28 A. S. – 1570 Lt (įvardinta kaip papildymas); 2012-01-16 O. M. – 1500 Lt (įvardinta kaip papildymas); 2012-05-08 D. Š. – 60 Lt (už guolį).

Nurodoma, jog patikrinimo metu L. M., kuri taip pat skolino Pareiškėjui pinigus pagal 2008-10-10 paskolos raštelį, telefonu nurodė, kad pinigus (2900 Eur) pervedė už įsigytą automobilį, kitų tikslesnių duomenų (markės, datos) neprisimena. Paklausus, kodėl nebuvo įskaityta iš suteiktos paskolos, nepaaiškino. L. M. pažadėjo Šiaulių AVMI nurodytu el. pašto adresu atsiųsti tikslesnius duomenis, tačiau neatsiuntė. V. K. (buvo J.) telefonu paaiškino, kad neprisimena, nei kada, nei už ką pervedė 2000 Lt rankpinigius. Gyventoja administratoriaus nurodytu el. pašto adresu pažadėjo atsiųsti tikslesnius duomenis, tačiau neatsiuntė. Su W. N. ir D. Š. telefonu susisiekti nepavyko, tačiau, pasak mokesčių administratoriaus, akivaizdu, kad pinigai praversti už suteiktas paslaugas bei parduotas detales. Su A. S. telefonu susisiekti nepavyko. D. V., O. M. bei W. G. (buvo G.) kontaktiniai duomenys nenustatyti, už ką pervesti pinigai nenustatyta.

Taip pat nurodoma, jog patikrinimo metu Pareiškėjui paštu buvo išsiųstas prašymas pateikti informaciją, dėl kokių priežasčių fiziniai asmenys pervedė pinigines lėšas, tačiau mokėtojas informacijos nepateikė, todėl pripažinta, kad sutuoktinis gavo kitų, su darbo santykiais nesusijusių pajamų, kurios GPMĮ 17 straipsnio nuostatomis nepriskiriamos neapmokestinamoms pajamoms. Akte konstatuota, kad Pareiškėjas pažeidė GPMĮ 5 str. 1 dalį, 2 str. 14 dalį, todėl, vadovaujantis GPMĮ 25, 27 straipsniais, 6 str. 1 dalimi, iš fizinių asmenų gautos pinigines lėšas (2009 m. – 1000 Lt, 2010 m. – 13214 Lt, 2011 m. – 2184 Lt, 2012 m. – 1560 Lt) akte pripažintos kaip kitos nedeklaruotos su darbo santykiais nesusijusios ir ne individualios veiklos pajamos, kurios, remiantis

to paties įstatymo 17 straipsnio nuostatomis, nepriskiriamos neapmokestinamoms pajamoms, todėl apmokestintos 15 proc. pajamų mokesčio tarifu.

Automobilių pardavimas neišlaikius 3 metus

Nurodoma, kad Pareiškėjas 2008 ir 2012 m. pardavė automobilius, neišlaikęs jų trejus metus: pagal 2008-04-21 pirkimo ir pardavimo sutartį pardavė 2007-10-18 įsigytą automobilį *Mercedes Benz A170* už 20000 Lt; pagal 2012-06-21 transporto priemonių pirkimo ir pardavimo sutartį pardavė 2011-03-08 įsigytą automobilį *VOLVO XC90* už 33000 Lt. Akte konstatuota, kad Pareiškėjas pažeidė GPMĮ 16 str. 1 d. 4 punkto, 17 str. 1 d. 28 punkto, 19 str. 1 d. 1 punkto bei 27 straipsnio nuostatas bei Metinės pajamų mokesčio deklaracijos ir jos priedų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisykles, patvirtintas Inspekcijos viršininko 2009-12-15 įsakymu Nr. VA-96, nes nepateikė metinės pajamų mokesčio deklaracijos ir nedeklaravo gautų turto pardavimo pajamų bei su jo įsigijimu susijusių išlaidų. Vadovaujantis GPMĮ nuostatomis, gautos pajamos už parduotus automobilius privalėjo būti deklaruotos ir nuo skirtumo tarp įsigijimo ir pardavimo kainų sumokėtas 15 proc. GPM.

Tvirtinama, jog siekiant nustatyti tikrinamo laikotarpio pradžioje (2008-01-01) sutuoktinių turėtą piniginių lėšų likutį bei iš kokių pajamų šaltinių tikrinamuoju laikotarpiu sutuoktiniai tenkino būtinuosius pragyvenimo poreikius, įsigijo nekilnojamąjį turtą, atliko autoserviso statybos darbus, patikrinimo metu buvo analizuojamos sutuoktinių iki tikrinamojo laikotarpio pradžios (iki 2008-01-01) ir tikrinamojo laikotarpio (2008–2012 m.) pajamos ir išlaidos. Tikrinamojo laikotarpio pradžioje AB banke „Snoras“ Pareiškėjo sąskaitoje buvo –13,89 Lt piniginių lėšų likutis, SEB banke likučio nebuvo, AB banke „Swedbank“ 2008-01-01 nustatytas 7590,31 Lt piniginių lėšų likutis.

Dėl 2008-01-01 turėto pinigų likučio ne banke

Nurodoma, jog sutuoktiniai vienkartinės gyventojų (šeimos) 2003-12-31 turėto turto deklaracijos FR0593 nėra pateikę, metinės pajamų mokesčio deklaracijos už 2004–2007 m. taip pat neteiktos. Nekilnojamojo turto registro (toliau – NTR) duomenimis, 2011 m. adresu: Piktmiškio g. 14, Šiaulių m., įregistruotas 100 proc. baigtumo pastatas – gyvenamasis namas, unikalus Nr. 4400-2098-3119, vidutinė rinkos vertė – 267000 Lt, statybos pradžia – 2005 m., pabaiga – 2010 m. Remiantis Pareiškėjo sutuoktinės D. G. paaiškinimu bei pateiktos patirtų išlaidų, statant namą, suvestinės duomenimis, sutuoktiniai namo statybai 2005 m. patyrė 47123 Lt išlaidų. Sutuoktinių žodiniu paaiškinimu, medžiagas statybai jie įsigijo 2005 m. už 47176 Lt, o statybos darbus vykdė ūkio būdu (patys) 2005–2007 m.

Taip pat nurodoma, jog laikotarpiu nuo 1999-11-05 iki 2002-09-30 duomenų apie Pareiškėjo įdarbinimus bei gautas pajamas nėra. 2002-09-30 Pareiškėjas įregistravo A. G. IĮ, tačiau B klasės pajamų įmonės savininkas negavo. UAB „A1“ (2012-06-02 perregistruota iš A. G. IĮ) Inspekcijai pateikė duomenis, kad Pareiškėjui išmokėjo 3480 Lt B klasės pajamų, tačiau pagal įmonės pirminius dokumentus nustatyta, kad pinigai išmokėti 2008-07-17 (mokestinio patikrinimo laikotarpiu). 2013-12-17 atlikto UAB „A1“ operatyvaus patikrinimo metu nustatyta, kad savininkas (Pareiškėjas) 2002–2007 m. į savo IĮ įnešė 51500 Lt piniginių lėšų (savininko įnašų). Bendrovė Pareiškėjui 2004 m. išmokėjo 2000 Lt savininko įmokų. Bankų išrašų duomenimis, Pareiškėjas 2007 m. gavo iš Šiaulių r. Žemėtvarkos skyriaus kompensaciją už valstybės išperkama žemę, mišką ir vandens telkinius, už parduotas prekes ir paslaugas, iš viso 9694 Lt. Apie sutuoktinės įdarbinimus bei gautas pajamas iki 2003-03-10 duomenų nėra. Mokėtoja žodžiu teigė, kad dirbo, tačiau dokumentų nepateikė. Nuo 2003-03-10 dirbo A. G. IĮ ir gavo 9787 Lt (atskaičius mokesčius) su darbo santykiais susijusias pajamas bei 127 Lt nuomos pajamas. Nustatyta, kad sutuoktiniai iš viso gavo 21608 Lt pajamas (2000+9694+9787+127). Sūnui 2006 m. rugpjūčio mėn. suėjo 18 metų (tapo pilnametis), tačiau iki 2009 m. spalio mėn. niekur nedirbo, kitų pajamų neturėjo, todėl buvo vertinama, kad jis buvo išlaikomas tėvų. Šeimos vartojimo išlaidos pagal Statistikos departamento skelbtą informaciją apie namų ūkio išlaidas didžiuosiuose miestuose nuo 2004-01-01 iki 2007-12-31 trims asmenims sudarė 102740 Lt.

Įvertinus 2002–2007 m. sutuoktinių gautas 21608 Lt pajamas ir patirtas 201363 Lt išlaidas bei atsižvelgus į 2007-12-31 (2008-01-01) turėtą 7576 Lt piniginių lėšų likutį banke nustatyta, kad sutuoktiniai tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2008-01-01) negalėjo turėti likučio ne banke, nes

2007 m. pabaigoje pagal turimus duomenis nustatytos patirtos išlaidos labai viršijo nustatytas gautas pajamas.

2008 metai

Inspekcijos duomenimis, sutuoktiniai 2008 m. gavo **63546 Lt pajamas**: 3480 Lt – A. G. IĮ savininkui išmokėtos neribotos civilinės atsakomybės vieneto dalyvio pajamos iš pelno po apmokestinimo (B klasės pajamos); 12020 Lt – grąžinti savininko įnašai; 1450 Lt – Pareiškėjo pajamos iš parduoto metalo laužo; 7910 Lt – Pareiškėjo sutuoktinės su darbo santykiais susijusios pajamos iš A. G. IĮ; 50 Lt – Pareiškėjo sutuoktinei UAB „T1“ išmokėtos kito turto nuomos pajamos; 767 Lt – Pareiškėjui išmokėtos UAB DK „PZU Lietuva“ draudimo išmokos; 2453 Lt – kompensacija už valstybės išperkamą žemę; 416 Lt – Šiaulių m. savivaldybės išmokos vaikui; 15000 Lt – pajamos už parduotą automobilį *Mitsubishi Montero*; 20000 Lt – pajamos už parduotą automobilį *Mercedes Benz A170*.

Nustatyta, kad 2008 m. sutuoktiniai patyrė **204295 Lt išlaidų**: 1203 Lt – nuo sutuoktinės su darbo santykiais gautų pajamų išskaičiuoti GPM, VSD įmokos bei GPM nuo nuomos pajamų; 160000 Lt – 0,2 ha komercinės paskirties žemės sklypo įsigijimo išlaidos; 155 Lt – žemės sklypo dovanojimo sutarties sudarymo išlaidos; 14849 Lt – automobilio *LEXUS RX350* įsigijimo išlaidos; 111 Lt – sumokėta už banko paslaugas; 27587 Lt – statistinės vartojimo išlaidos (sutuoktiniams nepateikus duomenų apie faktines vartojimo išlaidas, išlaidos apskaičiuotos remiantis Statistikos departamento duomenimis). Įvertinus tai, kad sutuoktiniai 2008 m. pradžioje turėjo 7576 Lt piniginių lėšų banke, gavo 63546 Lt pajamas, patyrė 204295 Lt išlaidas, 2008 m. pabaigoje turėjo 4766 Lt banke, nustatyta, kad 2008 m. sutuoktinių išlaidos viršijo pajamas **137939 Lt**.

2009 metai

Inspekcijos duomenimis, sutuoktiniai 2009 m. gavo **11677 Lt pajamas**: 9626 Lt – A. G. IĮ Pareiškėjo sutuoktinei apskaičiuotos su darbo santykiais susijusios pajamos; 50 Lt – gautos UAB „T1“ kito turto nuomos pajamos; 777 Lt – UAB DK „PZU Lietuva“ pervestos draudimo išmokos; 1000 Lt – fizinio asmens prarastos lėšos; 224 Lt – UAB „A1“ Pareiškėjui grąžinti savininko įnašai.

Sutuoktiniai 2009 m. patyrė **38445 Lt išlaidas**: 1473 Lt – nuo sutuoktinės su darbo santykiais gautų pajamų išskaičiuoti GPM, VSD įmokos bei GPM nuo nuomos pajamų; 9667 Lt (2800 Eur) – automobilio *Land Rover Discovery* įsigijimo išlaidos; 1000 Lt – Pareiškėjo įnašas į savo IĮ; 224 Lt – sumokėti delspinigiai; 5172 Lt – vartojimo prekių įsigijimo išlaidos; 37 Lt – sumokėta už banko paslaugas; 20872 Lt – statistinės vartojimo išlaidos. Įvertinus tai, kad sutuoktiniai 2009 m. pradžioje turėjo 4766 Lt piniginių lėšų banke, gavo 11677 Lt pajamas, patyrė 38445 Lt išlaidas, 2009 m. pabaigoje turėjo 433 Lt banke, nustatyta, kad sutuoktinių išlaidos 2009 m. viršijo pajamas **22435 Lt**.

2010 metai

Nurodoma, jog sutuoktiniai 2010 m. gavo **31377 Lt pajamas**: 9600 Lt – Pareiškėjo sutuoktinės su darbo santykiais susijusios pajamos iš A. G. IĮ ir 50 Lt – UAB „T1“ išmokėtos kito turto nuomos pajamos; 557 Lt – AB „Lietuvos draudimas“ draudimo išmokos (už name išdaužtą langą); 13214 Lt – kitos pajamos iš fizinių asmenų, pervestos į sąskaitą banke; 7956 Lt – grąžinti savininko įnašai.

Sutuoktiniai 2010 m. patyrė **35951 Lt išlaidas**: 1465 Lt – nuo sutuoktinės su darbo santykiais gautų pajamų išskaičiuoti GPM, VSD įmokos bei GPM nuo nuomos pajamų; 9000 Lt – savininko įnašai į įmonę; 7956 Lt – sumokėti delspinigiai, baudos, mokesčiai ir kitos išlaidos už savininką (iš savininko įnašų); 50 Lt – sumokėta bauda; 101 Lt – sumokėta už banko paslaugas; 557 Lt – išlaidos namo lango įstiklinimui; 16822 Lt – statistinės vartojimo išlaidos. Įvertinus tai, kad sutuoktiniai 2010 m. pradžioje turėjo 433 Lt piniginių lėšų banke, gavo 31377 Lt pajamas, patyrė 35951 Lt išlaidas, 2010 m. pabaigoje turėjo 274 Lt piniginių lėšų likutį banke, nustatyta, kad sutuoktinių išlaidos 2010 m. viršijo pajamas **4415 Lt**.

2011 metai

Nurodoma, jog sutuoktiniai 2011 m. gavo **23907 Lt** pajamas: 9566 Lt – Pareiškėjo sutuoktinės su darbo santykiais susijusios pajamos iš A. G. IĮ ir 50 Lt – UAB „T1“ išmokėtos kito turto nuomos pajamos; 107 Lt – UAB DK „PZU Lietuva“ draudimo išmokos; 2184 Lt – kitos pajamos iš fizinių asmenų, pervestos į sąskaitą banke; 7000 Lt – grąžinti savininko įnašai; 5000 Lt – pajamos už parduotą automobilį *Mitsubishi Pajero*.

Sutuoktiniai 2011 m. patyrė **68707 Lt** išlaidas: 1458 Lt – nuo sutuoktinės su darbo santykiais gautų pajamų išskaičiuoti GPM, VSD įmokos bei GPM nuo nuomos pajamų; 42857 Lt – automobilių *VOLVO XC 90* ir *Mercedes Benz GL 450* įsigijimo išlaidos; 6500 Lt – savininko įnašai į įmonę; 48 Lt – sumokėta už banko paslaugas; 17844 Lt – statistinės vartojimo išlaidos. Įvertinus tai, kad sutuoktiniai 2011 m. pradžioje turėjo 274 Lt piniginių lėšų banke, gavo 23907 Lt pajamas, patyrė 68707 Lt išlaidas, 2011 m. pabaigoje turėjo 121361 Lt banke, nustatyta, kad sutuoktinių išlaidos 2011 m. viršijo pajamas **165887**.

2012 metai

Nurodoma, jog Pareiškėjas yra pateikęs metinę pajamų mokesčio deklaraciją GPM308 už 2012 m., kurios P priede deklaravo 7000 Lt su darbo santykiais susijusių pajamas bei 598 Lt išskaičiuotą pajamų mokesį, N priede deklaravo 709 Lt su darbo santykiais susijusias pajamas ir 394 Lt grąžintiną iš biudžeto GPM (GPM grąžintas 2013-04-30). Pareiškėjo sutuoktinė deklaracijos neteikė.

Nustatyta, kad sutuoktiniai 2012 m. gavo **126202 Lt** pajamas: 7000 Lt – apskaičiuota Pareiškėjui su darbo santykiais susijusių pajamų iš UAB „A1“ ir UAB „S1“; 9888 Lt – Pareiškėjo sutuoktinės su darbo santykiais susijusios pajamos iš UAB „A1“ ir 50 Lt sutuoktinei UAB „S2“ išmokėtos kito turto nuomos pajamos; 595 Lt – palūkanos už indėlį; 1560 Lt – kitos pajamos iš fizinių asmenų, pervestos į sąskaitą banke; 9000 Lt – grąžinti savininko įnašai; 97400 Lt – automobilių *Land Rover Discovery*, *LEXUS RX350*, *VOLVO XC90* pardavimo pajamos.

Sutuoktiniai 2012 m. patyrė **611533 Lt** išlaidas: 1291 Lt – nuo Pareiškėjo darbo užmokesčio išskaičiuoti GPM, VSD įmokos, PSD įmokos; 1543 Lt – nuo sutuoktinės su darbo santykiais gautų pajamų išskaičiuoti GPM, VSD įmokos bei GPM nuo nuomos pajamų; 10000 Lt – kapitalui formuoti sutuoktiniai įnešė į UAB „S1“ banko sąskaitą grynaisiais; 10000 Lt – paskolinta UAB „S1“ grynaisiais; 5179 Lt (1500 Eur) – už įsigytą automobilį *Mercedes Benz CLK 200*; 4467 Lt – draudimo įmokos UAB DK „PZU Lietuva“ ir AB „Lietuvos draudimas“; 23109 Lt – pervesta į fizinių asmenų sąskaitas; 1121 Lt – sumokėtas UAB „A1“ kreditas; 542 Lt – sumokėta už bilietus; 866 Lt – sumokėta baudų; 750 Lt – sumokėta už teisinės paslaugas; 250 Lt – sumokėta už detales; 172 Lt – sumokėta už banko patarnavimus; 15958 Lt – statistinės vartojimo išlaidos; 536285 Lt – autoserviso statybos išlaidos. Įvertinus tai, kad sutuoktiniai 2012 m. pradžioje turėjo 121361 Lt piniginių lėšų banke, gavo 126202 Lt pajamas, patyrė 611533 Lt išlaidas, 2012 m. pabaigoje turėjo 2003 Lt banke, nustatyta, kad sutuoktinių išlaidos 2012 m. viršijo pajamas **365973 Lt**.

Mokesčių apskaičiavimas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą

Inspekcija sprendime remiasi 2004-04-13 Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (Žin., 2004, Nr. 63-2243; toliau – MAĮ) 70 str. 1 dalies, Inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 (Žin., 2004, Nr. 86-3156) patvirtintų Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių (toliau – Taisyklės) 4, 7 punktų nuostatomis ir nurodo, kad Šiaulių AVMI patikrinimo metu Pareiškėjo 2008–2012 m. GPM bazę nustatė pagal atliktą įvertinimą pritaikiusi išlaidų metodą, t. y. patikrinimo metu vertinimas buvo atliktas lyginant Pareiškėjo patirtas asmenines išlaidas su faktiškai turėtomis (gautomis) pajamomis. Taisyklių 14–17 punktuose nurodoma, kad išlaidų metodas taikomas, kai turima informacija (duomenys) apie mokesčių mokėtojo ir šeimos narių išlaidas, o vertinimas atliekamas lyginant mokėtojo ir jo šeimos narių asmenines išlaidas su per atitinkamą laikotarpį deklaruotomis pajamomis. Taip pat mokesčių administratorius turi parinkti tokius informacijos ir duomenų šaltinius, kurių pagrindu atliktas vertinimas leistų kuo tiksliau nustatyti mokesstinės prievolės dydį. Iš Taisyklių 17 punkto matyti, kad mokesčių administratorius, taikydamas šį vertinimo metodą, taip pat turi įvertinti ir kitas aplinkybes, kurių tiesioginė įtaka gali būti vertinama.

Nurodoma, jog Šiaulių AVMI, apskaičiuodama Pareiškėjo GPM bazę pagal įvertinimą, naudojami Taisyklių 29 punkte nustatytais informacijos šaltiniais, t. y. Pareiškėjo 2008–2012 m. gautas pajamas bei patirtas išlaidas apskaičiuo remdamasi Inspekcijos duomenų bazėse kaupiamais duomenimis, kredito įstaigų pateikta informacija, Pareiškėjo pateiktais duomenimis bei paaiškinimais, Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Statistikos departamentas) apskaičiuojamais ir skelbiamais namų ūkio vartojimo išlaidų dydžiais vienam namų ūkio nariui bei kita patikrinimo metu surinkta informacija.

Tvirtinama, jog turto įsigijimo šaltiniams pagrįsti sutuoktiniai nurodė skolintas pinigines lėšas iš fizinių asmenų, tačiau Šiaulių AVMI patikrinimo metu objektyviai ir tinkamai įvertino pinigų gavimo iš fizinių asmenų aplinkybes ir nustatė, kad sutuoktiniai nepateikė įtikinamų faktinių duomenų, kurie leistų pagrįsti gautų piniginių lėšų pagal paskolos sutartis (raštelius) realumą. Nustatyta, kad:

N. K. (g. (duomenys neskelbtini), šeimos draugė, nuo 2008-07-15 dirba puse etato UAB „A1“ (buvusi A. G. II), kurios direktorius ir akcininkas yra Pareiškėjas, 2008-02-19 paskolino Pareiškėjui 45000 Lt. N. K. nurodė, kad grynuosius pinigus perdavė jos namuose, adresu: Kadagyno g. 6, Šiauliai, dalyvaujant jos vyrui S. K. . Paaiškiniame teigė, kad paskolą suteikė iš abiejų su vyru uždirbtų ir sutaupyto atlyginimų, skolino dešimčiai metų, be procentų, sutuoktinis paskolos suteikimui neprieštaravo ir dalyvavo perduodant grynuosius pinigus. N. K. AVMI yra pateikusi vienkartinę gyventojų (šeimos) 2003-12-31 turėto turto deklaraciją FR0593, kurioje deklaravo jungtinės nuosavybės teise priklausantį nebaigtą statyti gyvenamąjį namą, kito turimo turto, piniginių lėšų, suteiktų ar gautų paskolų nedeklaravo. Inspekcijos duomenų bazės duomenimis, N. K. ir jos sutuoktinis nuo 1994-12-01 deklaruoja gyvenamąją vietą adresu: Kadagyno g. 6, Šiauliai, 2003–2007 m. (iki paskolos suteikimo datos 2008-02-19) sutuoktiniai gavo 28038 Lt pajamas, susijusias su darbo santykiais (atskaičius GPM). Pagal Statistikos departamento skelbtą informaciją apie namų ūkio išlaidas didžiuosiuose miestuose vartojimo išlaidos 3 asmenims per 2003–2007 m. sudarė 122281,40 Lt. Be to, gyventojai patyrė kitas išlaidas (mokėjo už sūnaus studijas bei draudimo įmokas). Turimais duomenimis, išlaidos viršijo pajamas. Pagal Šiaulių m. savivaldybės administracijos Paramos skyriaus pateiktą informaciją N. K. už nepilnametį sūnų nuo 2007-09-01 gavo išmokas vaikui ir paramą mokinio reikmenims įsigyti. Be to, dėl mažų pajamų N. K. teikė prašymą sūnui mokykloje skirti nemokamą maitinimą, kuris skirtas nuo 2008-02-26 ir ši parama teikiama iki dabar. Šių aplinkybių pagrindu Inspekcijos sprendime konstatuojama, jog nėra jokių įrodymų, kad 2008-02-19 skolinamą 45000 Lt grynųjų pinigų sumą N. K. galėjo sukaupti, nes šeimos finansinės galimybės buvo ribotos, gautos pajamos galėjo būti naudojamos tik būtinoms pragyvenimo poreikiams. Tvirtinama, jog nelogiškas paaiškiniame nurodytas N. K. teiginys, kad nuo paskolos suteikimo momento nebuvo poreikio pareikalauti pinigų grąžinti anksčiau sutarto termino, nors šeima gavo labai mažas pajamas (N. K. dirba puse etato, sutuoktinis nedirba), gauna pašalpas, gyvena name, kuris, N. K. teigimu, iki šiol nebaigtas įrengti. Be to, tariamos skolos sutarties (raštelio) sąlygos yra ekonomiškai ir teisiškai nenaudingos tariamos paskolos davėjui: paskola beprocentė, ilgalaikis pinigų grąžinimo terminas, notariškai nepatvirtinta, sutartyje nenumatytos grąžinimo garantijos, paskolos davėjas prisiima riziką, jog pinigai gali būti negrąžinti, nes pinigų grąžinimas iš esmės priklausytų nuo Pareiškėjo geros valios, o esamomis aplinkybėmis paskolos / rašto priverstinis vykdymas taptų neįmanomas.

L. M. (g. (duomenys neskelbtini) 2014-01-23 raštu pateiktame paaiškiniame nurodė, kad sutuoktiniai yra jos buvusio sutuoktinio A. M. (ištuoka įregistruota 2012-08-27) giminės ir, kad ji 2008-10-10 septyneriems metams paskolino 49000 Lt (iki 2015-07-31), kurie buvo sutaupyti iš abiejų sutuoktinių atlyginimų ir iš abiejų sutuoktinių tėvų nedidelėmis sumomis gautų dovanų. Pinigus skolino be procentų, sutuoktinis paskolos suteikimui neprieštaravo ir dalyvavo perduodant pinigus. Atlikus L. M. 2003–2008 m. pajamų–išlaidų analizę nustatyta, kad ji 2008-12-31 galėjo turėti 64786 Lt grynųjų pinigų likutį, tačiau L. M. pateikta paskolos sutartis (raštelis), Inspekcijos teigimu, vertintina kritiškai, nes mokėtoja beveik visas santaupas bei tėvų dovanotas pinigines lėšas niekur neinvestavo, neskyrė poilsui, paramai vaikams ar kitiems asmeniniams poreikiams tenkinti, tačiau paskolino buvusio sutuoktinio tolimam giminaičiui, kad šis galėtų plėtoti verslą. Paskolos sutarties sąlygos yra ekonomiškai ir teisiškai nenaudingos tariamos paskolos davėjui: paskola

beprocentė, ilgalaikis pinigų gražinimo terminas, sutartis neįregistruota notariuame registre, sutartyje nenumatytos gražinimo garantijos, o paskolos davėja prisiima riziką, jog pinigai gali būti negražinti, nes pinigų gražinimas iš esmės priklausytų nuo Pareiškėjo geros valios.

Inspekcijos nuomone, toks paskolos teikimas abejotinas ir dėl to, kad paskolą teikė L. M. , o ne B. M. , nors gyventojos paaiškinime nurodyta, kad sutuoktiniai yra jos buvusio sutuoktinio giminaičiai. L. M. 2012-08-27 su vyru B. M. išsituokė, tačiau Kauno AVMI pateiktoje informacijoje L. M. nėra nurodžiusi duomenų, kad, vykstant santuokos nutraukimo ir turto pasidalijimo procesui, įstatymų nustatyta tvarka A. ir K. M. būtų paskirta po ½ negražintos skolos, nors L. M. paaiškinime nurodė, kad 2014-01-23 (paaiškinimo pateikimo metu) 49000 Lt paskola negražinta, nes nesuėjęs jos gražinimo terminas.

Atkreipiamas dėmesys ir į tai, kad 2010 m. gegužės mėn. L. M. į Pareiškėjo sąskaitą „Swedbank“ pervedė 2900 Eur (10014 Lt) su nuoroda „skola“. Susisiekus telefonu su L. M. , ši nurodė, kad pinigus pervedė už įsigytą automobilį. Pasiteiravus, kodėl neužskaitė iš suteiktos paskolos, gyventoja neatsakė. Visa tai rodo, kad paskola realiai nebuvo suteikta, nes, jeigu paskola iš tiesų būtų buvusi suteikta, gyventojai nebūtų kilę sunkumų daryti užskaitą ar tai paaiškinti mokesčių administratoriui.

W. S. (duomenys neskelbtini) Panevėžio AVMI pateikė informaciją, kurioje nurodė, kad Pareiškėjas yra jo vaikystės draugas, todėl 2008-11-05 paskolino dešimčiai metų 48000 Lt. Sutuoktinė paskolos suteikimui neprieštaravo ir dalyvavo perduodant pinigus. Gyventojas nurodė, kad paskola buvo suteikta iš jo asmeninių santaupų, kurias sudarė iš jo tėvų 1995 m. gauta 20000 Lt dovana vestuvių proga, gauti grynieji pinigai iš senelių ir tėvų bei pajamos, gautos iš individualios veiklos. Gyventojas taip pat nurodė, kad iki paskolos suteikimo datos nekilnojamojo turto neįsigijo, nuo 1992 m. turi įregistravęs II. Panevėžio AVMI gautoje informacijoje nurodyta, kad gyventojas tėvų dovanotų piniginių lėšų 20000 Lt vienkartinėje gyventojų (šeimų) turėto turto 2003-12-31 deklaracijoje FR0593 nedeklaravo (deklaracijos neteikė) ir nepateikė jokių dokumentų šioms piniginiams lėšoms pagrįsti.

Nurodoma, jog patikrinimo metu vertinant iš Panevėžio AVMI gautą ir Inspekcijos informacinėje sistemoje esančią informaciją, nustatyta, kad W. S. II 2003–2007 m. pateiktose deklaracijose deklaravo apmokestinamąjį pelną: 2003 m. – 5981 Lt, 2004 m. – 2924 Lt, 2005 m. – 2670 Lt, 2006 m. – 5902 Lt, 2007 m. – 5881 Lt, pelno mokesčio nemokėjo. Pagal pateiktas gyventojams išmokėtų išmokų, pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamų B klasės pajamoms, pažymas ir metines pajamų mokesčio deklaracijas už 2005–2008 m. nustatyta, kad W. S. 2005–2007 m. gavo 15000 Lt neribotos civilinės atsakomybės vieneto dalyvio pajamas iš pelno po apmokestinimo ir 5290 Lt pajamas už parduotą turtą, o sutuoktinė V. S. 9858 Lt pajamas, susijusias su darbo santykiais, ir 9734 Lt (atskaičius mokesčius) pajamas už parduotą turtą. Iš viso pajamų – 39882 Lt.

Taip pat nustatyta, kad V. ir W. S. patyrė 13923 Lt draudimo išlaidas ir 3273 Lt išlaidas už studijas universitete. Be to, įvertinus apytikslės 80441 Lt (2005 m. – 24246 Lt, 2006 m. – 26748 Lt, 2007 m. – 29447 Lt) vartojimo išlaidas, reikalingas pragyventi ir kitiems asmeniniams poreikiams tenkinti 3 asmenims, nustatyta, kad gautos pajamos, pagrįstos turimais dokumentais, daug mažesnės už nustatytas patirtas išlaidas. Dėl minėtų aplinkybių tikrinimui pateiktą paskolos sutartį mokesčių administratorius įvertino kritiškai, nes skolintojo teiginiai apie paskolintų pinigų šaltinius neobjektyvūs, W. S. nepateikė objektyvių įrodymų, kad 2008-02-19 skolinamą 48000 Lt grynųjų pinigų sumą galėjo sukaupti, jų šeimos gautos pajamos minimalios, reikalingos pragyventi ir kitiems būtiniausiems poreikiams tenkinti. Be to, tariamos skolos sutarties (raštelio) sąlygos yra ekonomiškai ir teisiškai nenaudingos tariamos paskolos davėjui: paskola beprocentė, ilgalaikis pinigų gražinimo terminas, notariškai nepatvirtinta, sutartyje nenumatytos gražinimo garantijos. W. S. taip pat nepateikė jokių kitų tiesioginių įrodymų, jog paskolinti pinigai realiai perduoti.

V. N. (duomenys neskelbtini) pagal 2009-03-05 paskolos sutartį paskolino Pareiškėjui 70000 Lt, paskolą suteikė iš gautų pajamų už 2008-04-18 parduotą gyvenamąjį namą. Raštu paaiškino, kad Pareiškėjas yra geras pažįstamas, su kuriuo apie 2005 m. susipažino remontuojant automobilį. Inspekcijos informacinės sistemos duomenimis, minėtas nekilnojamas turtas buvo parduotas už

81000 Lt. V. N. paaiškinime nurodė, kad paskolos suteikimo dieną jo šeima turėjo namuose sukaupti apie 80000 Lt grynujų, iš kurių 70000 Lt paskolino A. G. .

Nurodoma, jog Šiaulių AVMI nustatė, kad sutuoktinė R. N. pateiktoje metinėje (šeimos) turto deklaracijoje FR0001 už 2009 m. deklaravo turimų piniginių lėšų ne banke 75000 Lt ir iš banko „Swedbank“ pasiskolintų (negrąžintų) 15553 Lt lėšų sumą. Minėtoje deklaracijoje Pareiškėjui suteikta 70000 Lt paskola nedeklaruota, kaip to reikalauja 2003-12-18 Gyventojų turto deklaravimo įstatymo Nr. IX-1911 3 straipsnio nuostatos.

Atlikto operatyvaus patikrinimo metu pagal turimus duomenis nustatyta, kad 2009 m. sutuoktiniai V. ir R. N. gavo 35550 Lt pajamas (26620 Lt darbo užmokesčio, 2680 Lt už parduotą metalo laužą (atskaičius mokesčius) ir 6250 Lt pensijos) ir patyrė 38220 Lt išlaidas: sumokėjo už lizingu įsigytą telefoną 923 Lt, grąžino paskolą bankui 6704 Lt ir sumokėjo 1680 Lt palūkanas, sumokėjo draudimo įmokų 1870 Lt, sumokėjo skolos ir vykdymo išlaidų 500 Lt bei patyrė 26543 Lt (737,3 Ltx12x3 asm.) vartojimo išlaidas. Tokiu būdu iš 2009 m. gautų 35550 Lt piniginių lėšų atskaičius 38220 Lt patirtas vidutines statistines pinigines vartojimo ir kitas išlaidas bei įvertinus gyventojų turėtą 80000 Lt piniginių lėšų likutį nurodytą 2009-03-05 (tariamą paskolos suteikimo) dieną nustatyta, kad R. ir V. N. galėjo turėti lėšų pragyventi ir 2009-12-31 deklaruotą pateiktoje metinėje (šeimos) turto deklaracijoje FR0001 už 2009 m. 75000 Lt piniginių lėšų likutį ne banke, tačiau nebeturėjo finansinių galimybių ir nebegalėjo suteikti 70000 Lt paskolos Pareiškėjui.

Atsižvelgdamas į tai, mokesčių administratorius tikrinimui pateiktą paskolos sutartį įvertino kritiškai, nes buvo nustatyta, kad V. N. pats pirkė prekes (telefoną) išsimokėtinai, ėmė paskolą iš banko (2006 m. – 22000 Lt ir 2008 m. – 8000 Lt), 2009 m. pabaigoje turėjo negrąžintų lėšų (paskolų) bankui, už gautas paskolas bankui mokėjo palūkanas, o už pradelstą paskolos mokėjimą 2009 m. liepos mėn. (po tariamos paskolos suteikimo) mokėjo bankui delspinigius. Be to, logiškai nepaaiškinama, kad Pareiškėjui skolinamos piniginės lėšos pagal tariamą skolos raštelį, kurio sąlygos yra ekonomiškai ir teisiškai nenaudingos tariamos paskolos davėjui: paskola beprocentė, pinigų grąžinimo terminas neapibrėžtas, notariškai nepatvirtinta, sutartyje nenumatytos grąžinimo garantijos, paskolos davėjas prisiima riziką, jog pinigai gali būti negrąžinti. Paskolos davėjas gautas pinigines lėšas už parduotą nekilnojamąjį turtą naudojo ne savo reikmėms (nesiekė grąžinti paskolą bankui), o ekonomiškai nenaudingai, be jokių įsipareigojimų tariamai skolinti pinigus nei verslo, nei giminystės ryšiais nesusijusiam asmeniui.

Sprendime pažymima, kad pirminio kontrolės veiksmo (mokestinio tyrimo) metu vykstant pradiniam pokalbiui, sutuoktiniai pateikė paskolų sutartis (raštelius) su fiziniiais asmenimis, tačiau paskolos sutartį (raštelį) su V. N. pateikė ne iš karto, o atsiuntė kitą dieną el. paštu, t. y. mokėtojų sužinojus apie galimas jo sandorių įvertinimo mokestines teises pasekmes.

B. M. (duomenys neskelbtini), kurį su sutuoktiniais sieja giminystės ryšiai (Pareiškėjo sutuoktinė yra jo pusseserė), Pareiškėjui paskolino 49000 Lt. Paaiškino, kad paskolą suteikė tėvai iš santaupų pardavę sodo namą ir garažą. Nurodė, kad grynuosius pinigus Pareiškėjui asmeniškai perdavė jo tėvai (tėvas mirė 2010-07-08, mama mirė 2013-10-22), jam nežinant perdavimo aplinkybių, o paskolos sutartis, perduodant pinigus, sudaryta nebuvo. A. M. paaiškinimu, paskolos sutartį dėl paskolintų pinigų tėvai, būdami silpnos sveikatos, įgaliojo pasirašyti jį, ką jis 2011-01-20 ir padarė, tačiau įgaliojimo ar kito jam prilygstančio dokumento nepateikė. B. M. pateiktame paaiškinime faktinės pinigų perdavimo datos nenurodė, todėl paskolos sutarties (raštelio) sudarymo data negali būti vertinama kaip perduotų piniginių lėšų perdavimo data. Pajamų šaltiniais B. M. nurodė tėvų parduotą nekilnojamąjį turtą, tačiau, turimais duomenimis, mama J. M. pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje už 2003 m. deklaravo 12277 Lt pajamas už parduotą nekilnojamąjį turtą, 2005 m. tėvas K. M. pardavė nekilnojamąjį turtą už 5000 Lt, apie kitus turto perdavimo sandorius duomenų nėra. Atsižvelgiant į tai vertinama, kad pajamų šaltiniai yra neobjektyvūs ir nepakankami. K. M. paaiškinime taip pat nurodė, kad sutuoktiniams jokių piniginių lėšų neskolino, tačiau buvusi sutuoktinė L. M. (ištuoka įregistruota 2012-08-27) 2008-10-10 pasirašė paskolos sutartį su Pareiškėju.

Inspekcijos teigimu, minėta paskolos sutartis vertintina kritiškai, nes skolintojo teiginiai apie skolintų pinigų šaltinius neobjektyvūs, nurodyti duomenys prieštarauja faktinėms aplinkybėms, tikrieji paskolos davėjai mirė, paskolos sutartis notariškai nepatvirtinta, sutartyje nenumatytos

grąžinimo garantijos, nepateikti jokie tiesioginiai įrodymai, jog tariamai paskolintus pinigus tėvai įgaliojo grąžinti jam, kad pinigai realiai perduoti. Atsižvelgus į tai padaryta išvada, kad faktiškai tokio turinio operacija nėra įvykusi.

H. M. ((duomenys neskelbtini), kurį su Pareiškėju sieja giminystės ryšiai (Pareiškėjo sutuoktinė yra jo tėvo pusseserė) 2012-01-12 suteikė 30000 Lt beprocentinę paskolą, tačiau dėl paskolos grąžinimo užtikrinimo priemonių nesitarė. Gyventojas paaiškinimu, pinigus skolino iš asmeninių santaupų (sutuoktinė apie paskolos suteikimą nežinojo), t. y. iš atlyginimų ir iš senelių dovanotų piniginių lėšų, tačiau nenurodė senelių indentifikavimo duomenų (vardų, pavardžių, gyvenamosios vietos), paaiškino, kad iš senelių gautos dovanotų pinigų sumos neprisimena. Paskola buvo suteikta grynaisiais pinigais, tačiau, kokiomis aplinkybėmis, neprisimena.

Sprendime nurodoma, jog patikrinimo metu pateikta paskolos sutartis (raštelis) įvertinta kritiškai, nes skolintojo teiginiai apie skolintų pinigų šaltinius neobjektyvūs. H. M. nepateikė jokių tiesioginių įrodymų, kad pinigai realiai perduoti, nurodė neprisimenantis pinigų perdavimo aplinkybių. Nelogiška tai, kad pats, būdamas jaunas, turėdamas 6 m. darbo stažą, gautas darbo užmokesčio pajamas ir tariamai senelių dovanotas pinigines lėšas naudojo ne savo reikmėms, o skolino tėvo pusseserei serviso statybai. Šiaulių AVMI taip pat nustatė, kad G. M. sutuoktinė S. M. 2012 m. gavo 2408 Lt paskolą iš UAB „G1“. Dėl minėtų aplinkybių konstatuota, kad paskolos sutarties sąlygos yra ekonomiškai ir teisiškai nenaudingos tariamos paskolos davėjui: paskola beprocentė, ilgalaikis pinigų grąžinimo terminas, notariškai nepatvirtinta. Sutartyje nenumatytos grąžinimo garantijos, o paskolos davėjas prisiima riziką, jog pinigai gali būti negrąžinti.

D. K. ((duomenys neskelbtini) pagal paprastuosius neprotestuotinus vekselius paskolino Pareiškėjui: 2011-10-27 – 10000 Lt ir 2012-11-22 – 20000 Lt. Pareiškėjas įsipareigojo skolą grąžinti iki 2016-10-27 ir 2017-11-22. Pateikti vekseliai įvertinti kritiškai, nes juose nenumatytos palūkanos. Be to, vekseliuose nėra vekselio davėjo (šiuo atveju Pareiškėjo) įrašo, jog atleidžia vekselio turėtoją (šiuo atveju kreditorių D. K.) nuo pareigos įforminti protestą dėl vekselio neapmokėjimo, nes visais atvejais reikalaujama, kad kreditorius raštu tinkamai primintų skolininkui apie vekselio apmokėjimo terminą, o nesant šio įrašo, procedūra, siekiant patenkinti kreditoriaus reikalavimus ne ginčo tvarka, yra sudėtingesnė.

Pažymima, kad pirminių kontrolės veiksmų, t. y. mokestinio tyrimo metu sutuoktiniai nurodė, kad dokumentus pateikė visus, tačiau minėtus paskolų vekselius pateikė mokestinio patikrinimo metu, t. y. 2014-01-16 sužinoję apie galimas jų sandorių įvertinimo mokestines teises pasekmes. Ši aplinkybė, pasak Inspekcijos, leidžia daryti išvadą, kad paskolų vekseliai galimai surašyti ne tuo momentu, kuris juose nurodomas, o patys vekseliai, nepateikus kitų pinigų perdavimo dokumentų, nepatvirtina pinigų gavimo fakto.

W. M. ((duomenys neskelbtini), kurią su Pareiškėju sieja giminystės ryšiai (vyras W. M. ir Pareiškėjo žmona yra pusbroliis ir pusseserė), pagal 2012-05-05 paskolos sutartį paskolino Pareiškėjui 45000 Lt. W. M. nurodė, kad jos šeima su Pareiškėjo šeima bendrauja nedažnai, per šventes ar esant kitokiam reikalui. Gyventoja paaiškino nurodė, kad skolino grynuosius pinigus aštuoneriems metams, t. y. iki 2020-05-05, be palūkanų, be jokių įsipareigojimų ir negaunant jokio kitokio atlygio, kad paskolą suteikė iš abiejų su vyru uždirbtų ir sutaupytų atlyginimų. W. M. nurodė 2012-05-05 su vyru turėjusi namuose sukaupti apie 46000 Lt grynujų pinigų sumą, iš kurių 45000 Lt ji ir paskolino.

Inspekcijos informacinėje sistemoje esančiais duomenimis, vienkartinės gyventojas (šėimos) turėto turto 2003-12-31 deklaracijos FR0593 sutuoktiniai nėra pateikę, nekilnojamojo turto neįsigijo, 2004 m. įsigijo automobilį (g. m. 1985), kurį turi iki šiol. Turimais duomenimis, W. M. šėimos 2004–2011 m. pajamos sudarė 268375 Lt. Sūnui 2009 m. liepos mėn. suėjo 18 metų, tačiau iki 2011 m. rugpjūčio mėn. niekur nedirbo, kitų pajamų neturėjo, buvo išlaikomas tėvų, todėl apskaičiuota, kad statistinės vartojimo išlaidos (iki 2011 m. rugpjūčio mėn. skaičiuotos 3 asmenims) sudarė 209711 Lt.

Sprendime nurodoma, jog pateikta paskolos sutartis (raštelis) patikrinimo metu įvertinta kritiškai, nes nelogiška, kad šėima devynerius metus gautą darbo užmokestį naudojo tik pačioms būtiniausioms pragyvenimo reikmėms, likusius taupė, visas šėimos santaupas V. ir W. M. laikė ne banke, niekur neinvestavo, važinėja 27 metų senumo automobiliu, neskyrė poilsui, paramai vaikams

ar kitiems asmeniniams poreikiams tenkinti, tačiau visas santaupas paskolino tolimam giminaičiui, kad šis galėtų plėtoti verslą, nors su juo, gyventojos paaiškinimu, bendrauja retai. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad paskolos raštelio sąlygos yra ekonomiškai ir teisiškai nenaudingos tariamos paskolos davėjui: paskola beprocentė, ilgalaikis pinigų grąžinimo terminas, notariškai nepatvirtinta, sutartyje nenumatytos grąžinimo garantijos.

R. M. ((duomenys neskelbtini) raštu paaiškino, kad Pareiškėjas yra vyro draugas, su kuriuo bendrauja retai, tačiau paprašė paskolinti pinigų, todėl 2012-03-20 paskolino 45000 Lt. Paskolą teikė R. M., o ne sutuoktinis V. M., nors gyventojos paaiškiniame nurodyta, kad Pareiškėjas yra vyro draugas. R. M. nurodė, kad pinigus skolino dvejiems metams, sutartis sudaryta 2 egzemplioriais, tačiau paaiškinimo surašymo metu (2014-02-04) sutarties nepateikė, nors dėl sutarties pateikimo gyventoja buvo informuota raštu. Gyventoja sutarties originalą pateikė vėliau, t. y. 2014-02-11. Sutartyje nurodyti paaiškinimui prieštaraujantys duomenys, t. y. nurodytas paskolos suteikimo terminas penkeriems metams, o paaiškiniame gyventoja nurodė dvejų metų terminą. R. M. VMI deklaracijų neteikė, sutuoktinis V. M. yra pateikęs metines pajamų mokesčio deklaracijas už 2003, 2005, 2006, 2008 m. ir vienkartinę gyventojos (šeimos) turėto turto 2003-12-31 deklaraciją FR0593, kurioje deklaravo vertybinių popierių už 108326 Lt, abiejų sutuoktinių turimas ne banke pinigines lėšas 110000 Lt (po 55000 Lt kiekvienam) ir fiziniam asmeniui paskolintą ir negrąžintą 121791 Lt paskolą (R. M. žodiniu paaiškinimu, grąžinama paskola pagal teismo sprendimą, tačiau iki šiol grąžinta maža dalis). Pateiktų deklaracijų duomenimis, sutuoktinis V. M. deklaravo turto pardavimo pajamas: 2005 m. – 869716 Lt, 2006 m. – 261541 Lt, 2007 m. – 535575 Lt. Sutuoktiniai 2007 ir 2008 m. įsigijo 2 automobilius, pagal Statistikos departamento skelbtą informaciją apie namų ūkio išlaidas didžiuosiuose miestuose 2 asmenims per 2003–2011 m. patyrė 155320 Lt vartojimo išlaidų.

Sprendime tvirtinama, jog atsižvelgus į nustatytas aplinkybes, tikrinimui pateikta paskolos sutartis vertinama kritiškai, nes skolintojos teiginiai apie faktinį paskolos suteikimą yra neobjektyvūs, prieštaringi: paskolos sutartis pateikta ne tuo laiku, kaip buvo nurodyta, paaiškiniame nurodyti duomenys prieštarauja paskolos sutartyje numatytiems sąlygoms. Šis paskolos teikimas, pasak Inspekcijos, negali būti vertinamas kaip neabejotinai patvirtinantis ir dėl to, kad sutuoktiniai R. ir V. M. jau kartą buvo suteikę paskolą (deklaruota vienkartinėje deklaracijoje), kuri, gyventojos žodiniu teigimu, grąžinama tik pagal teismo sprendimą, o šiuo atveju, kai sutartyje nenumatytos grąžinimo garantijos, o paskolos davėja, bendraudama su paskolos gavėju retai, prisiima riziką, jog pinigai gali būti negrąžinti, nes pinigų grąžinimas iš esmės priklausytų nuo Pareiškėjo geros valios, o esamomis aplinkybėmis paskolos / rašto priverstinis vykdymas taptų neįmanomas. Nelogiška ir tai, kad paskolos davėja, būdama vyresnio amžiaus (sutarties surašymo metu buvo 70 m.), galimai suteikė paskolą, kurios sąlygos yra ekonomiškai ir teisiškai nenaudingos tariamos paskolos davėjui: paskola beprocentė, ilgalaikis pinigų grąžinimo terminas, notariškai nepatvirtinta, sutartyje nenurodyta, kokiam tikslui skolinami pinigai.

J. M. ((duomenys neskelbtini) pagal 2012-11-06 paskolos sutartį paskolino grynaisiais pinigais 60000 Lt, sutarusi, kad paskolą grąžintų iki 2013-11-06, tačiau paskolos davėja 2013-10-22 mirė. Pažymima, kad šios paskolos davėja pasirašydama paskolos sutartį buvo garbaus amžiaus (82 metų) ir, kaip nurodė sūnus B. M., silpnos sveikatos. Paskolos sutartyje nenumatyta, kad paskolos davėjui susirgus ar mirus grąžinama paskolos dalis paskirstoma lygiomis dalimis sūnams B. M. ir B. M. Įrodančio dokumento apie pinigų perdavimą Pareiškėjas nepateikė. Analizuojant paskolos sutartį, abejonių kelia J. M. įskaitomo ir neįskaitomo parašo autentiškumas, nes, remiantis sūnaus A. M. 2014-02-19 pateiktu paaiškinimu, tėvai, būdami silpnos sveikatos, paskolindami pinigus, patys negalėjo surašyti paskolos sutarties ir įgaliojo pasirašyti ją, o šioje paskolos sutartyje vizualiai rašysena taisyklinga (nebūdinga ligotam asmeniui). Nesant kitų objektyvių pinigų perdavimo patvirtinančių duomenų, Inspekcijos vertinimu, ši paskolos sutartis nepatvirtina pinigų gavimo fakto. Inspekcijos duomenimis, J. M. vienkartinės gyventojos (šeimos) turėto turto 2003-12-31 deklaracijos FR0593 neteikė, pateiktoje metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje už 2003 m. deklaravo 12277 Lt pajamų už parduotą nekilnojamąjį turtą, notarų duomenimis, 2005 m. pardavė nekilnojamąjį turtą už 5000 Lt. J. M. senatvės pensininkė nuo 1985 m., sutuoktinis K. M. senatvės pensininkas nuo 1990 m. (mirė 2010 m.), gyveno bute, todėl gautos senatvės pensijų išmokos buvo reikalingos pragyventi ir nebūtų pakankamos sukaupti lėšas paskolai suteikti.

Inspekcijos sprendime remiamasi nuo 2013-01-01 įsigaliojusio MAĮ 42-1 straipsnio nuostatomis. Nurodoma, jog, vertinant turimus duomenis apie paskolos teikimo sandorį, Pareiškėjas iki 2013-05-01 turėjo pateikti pranešimo apie sudarytus sandorius PRC907 formą ir deklaruoti gautą paskolą, tačiau minėto pranešimo nepateikė. Pagal MAĮ 42-1 str. 3 dalies nuostatas, jeigu gyventojas šio įstatymo nustatyta tvarka ir terminais nurodytos informacijos nepateikė, tokiais sandoriais negali būti pagrindžiami jo turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltiniai. Nesant pakankamai tiesioginių įrodymų dėl paskolos suteikimo realumo, taip pat ir įrodymų, jog pinigai realiai perduoti, konstatuojama, kad faktiškai tokio turinio operacija nėra įvykusi.

Apibendrinusi Šiaulių AVMI surinktą informaciją Inspekcija sprendime nurodo, kad paskolų suteikimas nepagrįstas jokia ekonomine logika: paskolos ilgalaikės ar neapibrėžtam terminui, palūkanų mokėjimas paskolose nenumatytas, paskolų grąžinimas nėra užtikrintas nei įkeitimu, nei kitomis priemonėmis. Paskolų sutarčių turinys vienodas, visos paskolos suteiktos grynaisiais pinigais, nei skolintojai, nei gavėjai nepateikė objektyvių įrodymų, kad piniginės lėšos buvo tikrai perduotos / gautos, nepateikė kitų liudytojų (išskyrus paaiškinimuose nurodytus paskolų gavėjų ir paskolų davėjų sutuoktinius), galinčių patvirtinti ar paneigti lėšų perdavimą, parodymų. Paskolų sąlygos su susijusiais artimais giminystės ryšiais nesiskiria su tolimais giminystės ryšiais susijusiais ar nesusijusiais giminystės ryšiais (pažįstamais) fiziniiais asmenimis. Suteiktos paskolos ekonomiškai nenaudingos paskolos davėjams, duomenys neobjektyvūs, prieštaraujantys logikai. Atsižvelgusi į tai, Inspekcijos vertinimu, Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, kad toks elgesys nėra pateisinamas jokia ekonomine logika, o paskolos teikimo sandoriai, nesant kitų objektyvių juos patvirtinančių duomenų, vertintini kaip gynybinė pozicija.

Sprendime nurodoma, kad akte pažymėta, jog Šiaulių AVMI Pirmosios pagalbos verslui darbo grupė 2012 m. spalio mėn. bendravo su Pareiškėju (UAB „A1“ akcininkas ir direktorius) dėl turto ir pajamų šaltinių rizikos vertinimo. Pareiškėjas pokalbio metu informavo, kad įmonės veiklai vykdyti turi mažas patalpas, todėl planuoja persikelti į didesnes, tačiau iš kokių lėšų žada įsirengti patalpas, nepaaiškino. Be to, to paties pokalbio metu paklausus iš ko pragyvena, nes pajamos labai mažos, Pareiškėjas negalėjo paaiškinti. Pažymima, kad atliekant mokesstinį patikrinimą, sutuoktiniai pajamų šaltinius 2008–2012 m. grindė gautomis paskolomis, todėl, jeigu iš tiesų pinigines lėšas sutuoktiniai būtų gavę pagal pateiktas paskolos sutartis (raštelius), pokalbio metu nebūtų kilę sunkumų tai pagrįsti. Ši aplinkybė, Inspekcijos nuomone, leidžia daryti išvadą, kad paskolų sutartys surašytos ne tuo momentu, kuris jose nurodomas. Šios paskolų sutartys nepatvirtina pinigų iš nurodytų fizinių asmenų gavimo fakto, todėl jomis negali būti grindžiami sutuoktinių turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltiniai.

Įvertinus surinktą informaciją ir aplinkybių visumą bei vadovaujantis teisingumo ir protingumo kriterijais, sprendime daroma išvada, jog patikrinimo metu pagrįstai konstatuota, kad sutuoktiniai sudarė formalius ir neįvykdytus paskolos raštus, siekdami mokesstinės naudos, nes, vadovaujantis GPMĮ nuostatomis, pasiskolintos lėšos nėra laikomos GPM apmokestinamosiomis pajamomis. Tariamai suteiktos paskolos ekonomiškai nenaudingos paskolos davėjams, duomenys neobjektyvūs, prieštaraujantys logikai. Skolos davėjų teiginiai, kad pinigus skolino, buvo pateikti norint padėti sutuoktiniams pagrįsti pajamų šaltinius ir išvengti GPM prievolės, todėl patikrinimo metu Šiaulių AVMI pagrįstai neatsižvelgė į formalią mokesčių mokėtojų veiklos išraišką ir konstatavo, kad paskolintos piniginės lėšos pagal minėtas paskolų sutartis (paskolų raštelių) laikomos formaliomis, o pinigai pagal jas nebuvo perduoti.

Pažymima, jog mokesčių administratorius pripažįsta, kad šalys civiliniuose santykiuose yra laisvos sudaryti sutartis, kurių sudaryti nedraudžia teisė, kad šalys yra laisvos susitarti ir dėl vienos iš esminių sandorio sąlygų. Tačiau tai, kad šalys laisvai, savo valia sudaro vienokias ar kitokias sutartis, nereiškia, kad mokesčių teisė absoliučiai pripažįsta bet kokią šių sandorių sąlygą. Tai reiškia, kad nors sutartyse yra nurodyti esminiai šalių veiklos principai ir sąlygos, apskaičiuojant vienos iš sandorio šalių mokėtinas mokesčių sumas, šios sąlygos, kaip civilinės teisės reguliuojamų santykių sferoje apibrėžtos sąlygos, nebūtinai turi būti tiesiogiai perkeltos į mokesčių teisės reguliavimo sferoje esančią apmokestinimo tvarka nustatytą sąnaudų, išlaidų bei mokesčių apskaičiavimą.

Nurodoma, jog nagrinėjamu atveju sutuoktiniai pajamų, jų teigimu gautų pagal skolos raštelių bei vekselius tarp Pareiškėjo, jo sutuoktinės ir N. K. , W. S. , L. M. , V. N. , A. M. , G. M. ,

D. K. , W. M. , R. M. bei J. M. , gavimo realumą įrodinėja remiantis pačiu paprastą rašytinę formą atitinkančios sutarties buvimo faktu. Tačiau patikrinimo metu buvo nustatytos aplinkybės ir surinkti objektyvūs įrodymai, paneigiantys tarp sutuoktinių ir minėtų fizinių asmenų sudarytų skolos raštelių ir vekselių realumą. Todėl, pasak Inspekcijos, mokesčių administratorius pagrįstai nepripažino 471000 Lt sutuoktinių pajamomis ir, vadovaudamasis MAĮ 8 str. 3 dalimi ir 10 straipsnyje įtvirtintu turinio viršenybės prieš formą principu, konstatavo, jog paskolos pagal su minėtais fiziniais asmenimis įformintus skolos raštelius ir vekselius suteiktos nebuvo.

Pareiškėjo skundo argumentai, kad Šiaulių AVMI patikrinimo metu neteisingai įvertino automobilių pirkimo / pardavimo faktus bei gautas pinigines sumas, neįvertino automobilių remonto sąnaudų, Inspekcijos nuomone, atmetini, nes jiems pagrįsti nepateikti jokie įrodymai bei juridinę galią turintys dokumentai. Dėl skundo argumentų, jog šeimoje gyveno kiti suaugę asmenys, kurie turėjo santaupų, pinigines lėšas naudojo bendram šeimos narių pragyvenimui, sprendime pažymima, kad šeima nepilnamečių vaikų neturi. Sūnus Mindaugas (gim. (duomenys neskelbtini) yra sukūręs šeimą ir gyvena atskirai (deklaruojama gyvenamoji vieta: (duomenys neskelbtini), o sūnus Irmantas (gim. (duomenys neskelbtini), nors ir deklaruoja gyvenamąją vietą (duomenys neskelbtini), tačiau įrodymų apie pinigines lėšas, panaudotas bendram šeimos narių pragyvenimui, ar suteiktas paskolas, nepateikė. Skaičiuodama sutuoktinių statistines vartojimo išlaidas, Šiaulių AVMI nevertino pilnamečio sūnaus patirtų šių išlaidų.

Skundo argumentas, kad dėl tų pačių klausimų yra atliekamas ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje Nr. 06-1-03028-14, todėl ginčijamas sprendimas turėjo būti priimtas tik užbaigus minėtą ikiteisminį tyrimą, yra atmetinas. Baudžiamoji ir mokestinė atsakomybė negali būti tapatinamos. Baudžiamajame procese sprendžiamas galimai nusikalstamas veikas padariusių asmenų baudžiamosios atsakomybės, o mokestiniame procese – mokesčių mokėtojo apmokestinimo klausimas. Abu šie procesai vykdomi pagal skirtingus teisės aktus, turi skirtingus tikslus, subjektus, kas sąlygoja skirtingą šiuose procesuose turimų įrodymų bei nustatytų aplinkybių vertinimą, kas gali sąlygoti skirtingą ir šių procesų rezultatą. Todėl tai, kad šiuo metu yra atliekamas ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje Nr. 06-1-03028-14 ir teismo nuosprendis dar nėra priimtas, iš esmės negali turėti įtakos sutuoktinių mokestinėms prievolėms ir nesudaro pagrindo stabdyti mokestinio ginčo nagrinėjimą.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, bei remiantis patikrinimo medžiaga, Inspekcijos sprendime konstatuojama, kad byloje surinkti įrodymai iš esmės patvirtina išvadą, jog Pareiškėjas netinkamai vykdė savo pareigas apskaičiuodamas GPM. Įvertinusi patikrinimo metu surinktus duomenis ir vadovaudamasi MAĮ 70 str. 1 dalies bei Taisyklių 4 punkto nuostatomis, Šiaulių AVMI pagrįstai konstatavo, jog Pareiškėjo 2008–2012 m. išlaidos 2008 m. – 68970 Lt, 2009 m. – 11218 Lt, 2010 m. – 2208 Lt, 2011 m. – 82944 Lt, 2012 m. – 182987 Lt suma viršijo gautas pajamas ir pinigines lėšas, t. y. sutuoktiniai patyrė išlaidų (grynųjų pinigų įnešimams į savo įmonę, autoserviso statybos, vartojimo ir kt. išlaidos), kurių nepagrindė GPMĮ nustatyta tvarka apmokestiniais pajamų šaltiniais, ir pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą pagrįstai apskaičiavo Pareiškėjo GPM bazę, nuo kurios apskaičiavo ir nurodė sumokėti į biudžetą iš viso 63950 Lt (18521 Eur) GPM, 23569,43 Lt (6826,18 Eur) GPM delspinigius, 6395 Lt (1852 Eur) GPM baudą, 733 Lt (212,29 Eur) PSD įmokas, 379,77 Lt (109,99 Eur) PSD įmokų delspinigius, 73 Lt (21 Eur) PSD įmokų baudą.

Pareiškėjas 2015-05-07 skunde nurodo nesutinkantis su Inspekcijos sprendimu, kuris, jo nuomone, buvo priimtas remiantis ne įrodymais, bet prielaidomis ir išvedžiojimais, samprotavimais.

Skunde nurodoma, kad šio mokestinio ginčo esmė yra ta, jog mokesčių administratorius įtaria, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė, būdami A. G. II savininkais ir darbuotojais, šios įmonės verslui plėtoti panaudojo nežinia iš kur ir koku būdu gautas pinigines lėšas, kurių teisėto turėjimo (jų gavimo, deklaravimo ir apmokestinimo) nepagrindė mokesčių administratoriui priimtinais įrodymais. Pareiškėjo pateikti įrodymai – rašytinės paskolos sutartys su fiziniais asmenimis ir vekseliai, nepripažinti leistinais įrodymais, nes neva Pareiškėjas ir jo sutuoktinė nesugebėjo pagrįsti, kad pinigus skolinę asmenys galėjo turėti tokias pinigines sumas. Priimtuose sprendimuose teigiama, kad pinigines sumas, kurios yra gautos į įmonės sąskaitą, yra gautos neaišku už ką ir jos nėra teisingai deklaruotos ir apmokestintos. Patikrinimo metu taip pat neteisingai yra įvertinti ir asmeninių

lengvųjų automobilių pirkimo / pardavimo faktai bei už jų pardavimą gautos piniginės sumos, neįvertintos automobilių remonto sąnaudos. Pareiškėjo nuomone, savo išvadas mokesčių administratorius grindė ne įrodymais, bet samprotavimais ir, skaičiuodamas sutuoktinių pajamas ir patirtas išlaidas, neatsižvelgė į tai, kad kartu su sutuoktiniais gyvena ir kiti suaugę šeimos nariai, gaunantys pajamas, kurios buvo naudojamos bendrai gyvenamajam namui išlaikyti, maistui, turimam verslui plėtoti.

Skunde remiamasi MAĮ 6 straipsnyje įtvirtintais apmokestinimo teisinio reglamentavimo ir taikymo principais, MAĮ 27, 32 straipsnių nuostatomis ir nurodoma, jog mokesčių administratorius yra įpareigotas objektyviai vertinti jam pateiktus dokumentus apie buvusius įvykius, tačiau nagrinėjamu atveju šie principai ir nuostatos buvo taikomos mokesčių mokėtojo nenaudai.

Skunde taip pat remiamasi Viešojo administravimo įstatymo 8 str. 1 dalimi ir nurodoma, jog mokesčių administratorius, apskaičiuodamas mokesčius, turi remtis ne prielaidomis, spėlionėmis apie tam tikrus įvykius, kaip turėjo būti ar galėtų būti, kaip konkretus asmuo tam tikroje situacijoje tam tikru laikotarpiu turėjo pasielgti ar turėjo nesielgti, bet remtis objektyviomis faktinėmis aplinkybėmis, kurios realiai yra įvykusios ir paremtos įrodymais. Šiuo atveju mokesčių administratorius daro prielaidas, kad N. K. , W. S. , L. M. , H. M. , D. K. , W. M. , J. M. , kurie buvo sudarę rašytines sutartis ir realiai buvo paskolinę pinigų, pinigų neskolino, nes jų galėjo neturėti, o jeigu jie turėjo, tai galėjo pinigų panaudoti kitur, pavyzdžiui, kelionėms, pirkiniams, vaikų mokslui ir pan. Mokesčių administratorius neaišku kuo remdamasis daro išvadą, kad Pareiškėjo gautos pajamos, nepagrįstos teisėtu pajamų šaltiniu, sudaro: 2008 m. – 68970 Lt, 2009 m. – 11218 Lt, 2010 m. – 2208 Lt, 2011 m. – 82944 Lt, 2012 m. – 182987 Lt, iš viso – 348327 Lt.

Skunde vadovaujamas 2003-12-18 Gyventojų turto deklaravimo įstatymo Nr. IX-1911 4 straipsniu, numatančiu, kad deklaruoto turto įsigijimo šaltiniai yra pagrindžiami įstatymų reikalavimus atitinkančiais sandorius patvirtinančiais dokumentais, kitais juridinę galią turinčiais dokumentais arba trečiųjų asmenų rašytiniais patvirtinimais, kuriuose turi būti nurodyti duomenys, leidžiantys nustatyti lėšas išmokėjusio asmens tapatybę. Patikrinimo procese pateiktų dokumentų turinys apie buvusias faktines aplinkybes, Pareiškėjo teigimu, atitinka šiuos reikalavimus.

Skunde nurodoma, jog Pareiškėjas mokesčio tyrimo metu pateikė rašytines pinigų skolinimo sutartis ir vekselius, pagal kuriuos iš jam artimų žmonių – pasitikinčių jo šeima draugų, per laikotarpį nuo 2008 iki 2012 m. pabaigos ir mokesčio tikrinimo metu gauta skolon – 471000 Lt. Pažymima, kad visos Pareiškėjo ir jo sutuoktinės gautos lėšos yra įgytos nepažeidžiant įstatymų nustatytos tvarkos, paskolos sutartys atitinka CK 6.870, 6.871, 6.878 straipsniuose nustatytus reikalavimus, o pinigų skolinę asmenys neneigia turėję ir skolinę nurodytas pinigų sumas.

Tvirtinama, jog Pareiškėjas nesutinka su mokesčių administratoriaus išvadomis, kad skolinimo faktų iš viso nebuvo, nes sutartyse nurodytas pinigines lėšas jis gavo. Mokesčių administratoriaus teiginiai, kad šie asmenys pinigų neskolino, Pareiškėjo nuomone, turi būti vertinami kritiškai, nes teiginiai, kad šie asmenys negalėjo per savo gyvenimą turėti sukauptų pinigų ir paskolinti ar kad paskolų teikimai nebuvo jiems ekonomiškai naudingi ir tikslingi, yra nieko nepagrįsti.

Nurodoma, jog atliekant mokesčio patikrinimą pinigų skolinę asmenys N. K. , W. S. , L. M. , H. M. , D. K. , W. M. , J. M. , nebuvo apklausti, iš jų nebuvo paimti jokie paaiškinimai. Pareiškėjo nuomone, tai reiškia, kad mokesčių administratorius tinkamai ir objektyviai netyrė pateiktų duomenų apie iš šių asmenų gautas paskolas bei atskirais atvejais į įmonės sąskaitą gautas pinigines lėšas, gautų duomenų tinkamai neįvertino. Pažymima, kad pagal mokesčių administratoriaus pranešimą FNTT Šiaulių valdyboje yra pradėtas ikiteisminis tyrimas Nr. 06-1-03028-14 dėl tų pačių piniginių lėšų gavimo teisėtumo ir pagrįstumo. Mokesčių administratorius, nelaukdamas šio ikiteisminio tyrimo pabaigos, surašė patikrinimo aktą ir apskaičiavo mokesčius. Mokesčio byloje nėra Pareiškėjui ir jo sutuoktinei skolinusių asmenų apklausų protokolų, todėl Pareiškėjas pateikia juos Komisijai.

Mokesčių administratorius sprendime nurodo, kad ikiteisminio tyrimo metu nustatytos faktinės aplinkybės gali skirtis nuo faktinių aplinkybių, nustatytų mokesčio patikrinimo metu, ir todėl ikiteisminio tyrimo duomenimis ir jo metu nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis ir surinktais įrodymais nesivadovauja. Skunde tam paprieštaraujama, nes faktinės aplinkybės, jeigu jos egzistuoja

ir yra patvirtintos įrodymais, negali skirtis nuo tų aplinkybių, kurios gali būti nustatytos atliekant mokestinį patikrinimą, nes faktinė aplinkybė gali būti viena, t. y. arba paskolas suteikę asmenys pinigų skolino, arba jų neskolino. Pažymima, kad ikiteisminio tyrimo metu yra pateikiama specialisto išvada, už kurios teisingumą specialistas pasirašytinai prisiekia, o jeigu ji neteisinga, asmuo gali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. Tuo tarpu mokesčių administratoriaus specialistas, atlikęs mokestinį patikrinimą ir surašęs patikrinimo aktą, neatsako už surašyto akto teisingumą ir pagrįstumą. Tai reiškia, kad ikiteisminio tyrimo medžiaga ir joje padarytos atitinkamos išvados yra teisingesnės ir turi didesnę įrodomąją reikšmę.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, skunde tvirtinama, jog priimtų mokesčių administratoriaus sprendimų negalima laikyti pagrįstais ir teisingais, nes jie paremti prielaidomis ir spėlionėmis, o ne įrodymais. Nurodoma, jog šiuo konkrečiu atveju mokesčių administratorius priėmė nepagrįstus ir neteisingus sprendimus, kurie turėtų būti panaikinti. Todėl vadovaujantis MAĮ 152, 159 straipsnių nuostatomis, skunde prašoma panaikinti Inspekcijos 2015-04-14 sprendimą Nr. 68-66.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) konstatuoja, jog Pareiškėjo 2015-05-07 skundas atmestinas, ginčijamas Inspekcijos 2015-04-14 sprendimas Nr. 68-66 tvirtintinas.

Ginčas šioje byloje kilo dėl nurodymų Pareiškėjui sumokėti 18521,20 Eur GPM, 212,29 Eur PSDĮ bei su nurodytais mokesčiais susijusias delspinigių bei baudų sumas mokesčių administratoriui mokestinio patikrinimo metu konstatavus, jog Pareiškėjo (jo šeimos) 2008–2012 m. patirtos išlaidos viršijo juridinę galią turinčiais dokumentais ir atitinkamais sandoriais pagrįstas pajamas, t. y. Pareiškėjas tikrintuoju laikotarpiu gavo kitų pajamų, kurių mokesčių įstatymų nustatyta tvarka nedeklaravo, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo į biudžetą GPM bei PSDĮ.

Iš bylos medžiagos matyti, jog mokesčių administratorius, įvertinęs Pareiškėjo (jo šeimos) išlaidas tikrintuoju 2008–2012 m. laikotarpiu (didžiąją dalį išlaidų sudarė investicijos į įmones: A. G. IĮ, UAB „S1“, išlaidos žemės sklypui įsigyti, autoservisui statyti, vartojimo išlaidos ir kt.) ir Pareiškėjo (jo šeimos) pajamas, nustatė, kad Pareiškėjo šeimos išlaidos 2008–2012 m. 696649 Lt (2008 m. – 137939 Lt, 2009 m. – 22435 Lt, 2010 m. – 4415 Lt, 2011m. – 165887 Lt, 2012 m. – 365973 Lt) viršijo gautas pajamas. Atsižvelgęs į tai, mokesčių administratorius konstatavo, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė gavo 696649 Lt kitas, nedeklaruotas ir neapmokestintas pajamas, kurios patikrinimo metu, atsižvelgus į CK nuostatas, reglamentuojančias sutuoktinių įgyto turto ir gautų pajamų teisinį režimą, buvo padalintos lygiomis dalimis Pareiškėjui ir jo sutuoktinei bei apmokestintos GPM bei PSDĮ. Pareiškėjo mokesčių bazė nustatyta ir mokėtinas GPM apskaičiuotas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą, pritaikius išlaidų metodą.

Įvertinus skundžiamą Inspekcijos sprendimą bei Šiaulių AVMI patikrinimo aktą ir sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, matyti, kad šiuose dokumentuose išsamiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo (jo šeimos) gautomis pajamomis bei patirtomis išlaidomis, taip pat MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikymą. Todėl Komisija, vengdama pasikartojimų ir sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 straipsnio bei Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių, kurios yra išdėstytos ir šio Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje, iš naujo neapartinėja, o sprendime pasisako dėl Pareiškėjo skunde Komisijai ir jo atstovo skundo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu nurodytų esminių nesutikimo su skundžiamu Inspekcijos sprendimu motyvų.

Pažymėtina, jog Pareiškėjo atstovas mokestinio ginčo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu nurodė, kad Pareiškėjas neginčija mokesčių administratoriaus nurodyto sumokėti GPM, kuris buvo apskaičiuotas nuo pajamų, gautų Pareiškėjui 2008 ir 2012 m. pardavus automobilius, neišlaikius jų trejus metus. Taip pat iš Pareiškėjo skundo turinio matyti, jog jame neišdėstyti nesutikimo su ginčijamu mokesčių administratoriaus sprendimu argumentai, susiję su Pareiškėjo iš fizinių asmenų į jo sąskaitą banke 2009–2012 m. gautų piniginių lėšų (patikrinimo akto 2 lentelė, 12–13 psl.) priskyrimo kitoms Pareiškėjo nedeklaruotoms su darbo santykiais nesusijusioms ir ne individualios veiklos pajamoms bei nuo šių pajamų apskaičiuotu ir nurodytu sumokėti GPM. Taigi, Komisija,

atsižvelgdama į Pareiškėjo skunde bei jo atstovo nurodytus motyvus, apsprendžiančius šio mokestinio ginčo ribas, nagrinėja mokestinį ginčą jo ribose, nevertina ir nenagrinėja mokesčių administratoriaus priimto sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo toje dalyje, dėl kurios mokestinis ginčas nevyksta.

Byloje nustatyta, kad Pareiškėjas kaip vieną iš pajamų, kurias jis su sutuoktine investavo į savo įmones, panaudojo autoservisui statyti ir kitoms išlaidoms padengti, šaltinių nurodė jam dešimties fizinių asmenų paskolintas 441000 Lt pinigines lėšas, jo sutuoktinei vieno fizinio asmens paskolintas 30000 Lt lėšas grynaisiais (apibendrinti duomenys pateikti akto 1 lentelėje, 4 psl.) bei pateikė mokesčių administratoriui paskolų sutartis (raštelius) ir du paprastuosius vekselius.

Iš bylos medžiagos matyti, jog Šiaulių AVMI Pareiškėjo mokestinio patikrinimo metu, remdamasi Inspekcijos turimų duomenų bazių duomenimis, iš Vilniaus, Kauno ir Panevėžio AVMI gauta informacija, atliktų operatyvių patikrinimų metu surinkta priešpriešinė informacija, vertino Pareiškėjui skolinusių asmenų finansines galimybes suteikti paskolas, aiškinosi grynujų pinigų perdavimo aplinkybes ir, įvertinusi nustatytų faktinių aplinkybių visumą, konstatavo, kad Pareiškėjo mokesčių administratoriui pateiktos su fiziniais asmenimis pasirašytos paskolų sutartys buvo surašytos ne patvirtinant iš tikrųjų buvusius faktus, o siekiant padėti Pareiškėjui (jo sutuoktinei) pagrįsti pajamų šaltinius ir išvengti mokestinių prievolių.

Komisija nurodo, jog dėl įrodymų vertinimo, kai, remiantis įvairiais civiliniais sandoriais, įrodinėjamas (grindžiamas) mokesčių mokėtojo gautų pajamų realumas, LVAT 2007-03-15 nutartyje adm. byloje Nr. A¹⁷-301/2007, publikuotoje „Administracinė jurisprudencija“, 2007, Nr. 11, yra išaiškinęs, jog **įrodinėjimo dalykas** šiuo atveju yra **aplinkybės, ar pinigų sumos mokesčių mokėtojui realiai buvo ar nebuvo perduotos, t. y. gautos ar negautos pajamos**. Šios aplinkybės turėtų būti įrodinėjamos tiesioginiais įrodymais, iš kurių galima daryti vienareikšmę išvadą apie įrodinėjimo dalyką sudarančias aplinkybes (pavyzdžiui: mokėjimo pavedimai, patvirtinantys lėšų judėjimą; asmenų, iš kurių pajamos neva gautos, paaiškinimai apie tai, kad lėšos perduotos ar neperduotos; kitų liudytojų, galinčių patvirtinti ar paneigti lėšų perdavimą, parodymai). Įstatymas nedraudžia įrodinėti ir netiesioginiais įrodymais, t. y. įrodymais, daugiareikšmiai susijusiais su įrodinėjimo dalyką sudarančiomis aplinkybėmis (pavyzdžiui: įrodymai apie tai, kokiomis lėšomis galėjo disponuoti asmuo, iš kurio galėjo būti gautos pajamos; įrodymai apie gautų lėšų panaudojimo aplinkybes ir pan.). Tokio pobūdžio bylose išvada apie tai, kad mokesčių mokėtojas nepagrindė pajamų, neturėtų būti daroma vien netiesioginių įrodymų pagrindu (pavyzdžiui, įrodymai apie tai, kad paskolos davėjas neturėjo teisėtų pajamų). Tokios praktikos LVAT laikėsi ir priimdamas vėlesnes nutartis: 2011-02-04 adm. byloje Nr. A⁴³⁸-201/2011, 2011-04-01 adm. byloje Nr. A⁴³⁸-953/2011, 2011-09-15 adm. byloje Nr. A⁴⁴²-2502/2011, 2015-02-10 adm. byloje Nr. (e)A-110-438/2015, 2015-03-02 adm. byloje Nr. A⁶⁹⁰-556/2015 ir kt.

Taigi, kaip pripažįstama LVAT praktikoje, išvados apie mokesčių mokėtojo tam tikrų civilinių sandorių pagrindu gautų pajamų realumą darytinis sistemiškai bei kompleksiskai įvertinus visus tiesioginius bei netiesioginius įrodymus, pagrindžiančius ar paneigiančius objektyvų pajamų gavimo faktą. Vien atskirų formalinių įrodymų (pavyzdžiui, paprasta rašytine ar notarine forma sudarytų sutarčių) apie pajamas pateikimas, nesant realaus pajamų gavimo fakto, patvirtinto visapusiška pajamų gavimo faktinių aplinkybių analize, paties pajamų gavimo nepagrindžia. Tokia išvada darytina ir atsižvelgiant į MAĮ 10 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias turinio viršenybės prieš formą principą, pagal kurį mokesčių teisiniuose santykiuose viršenybė teikiama šių santykių dalyvių veiklos turiniui, o ne jos formaliai išraiškai.

Komisijos vertinimu, mokesčių mokėtojo įpareigojimas pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius reiškia, kad jo nurodomi pajamų šaltiniai turi būti realūs, o pateikti įrodymai apie piniginių lėšų gavimą iš atitinkamų šaltinių atspindėti realiai susiklosčiusias faktines aplinkybes, ypač tais atvejais, kai gautų pajamų šaltinis yra ne paties mokėtojo veikla, o kito asmens gautos pajamos. Todėl **turi būti pateikti pakankami ir neginčijami įrodymai, kad atitinkamo dydžio pajamos realiai yra gautos konkrečiu nurodytu būdu iš nurodyto pajamų šaltinio**, t. y. šaltinis turi būti ne tik realus, bet ir turi būti objektyviais duomenimis patvirtintos aplinkybės, kad lėšos realiai perduotos mokėtojui (LVAT 2011-09-09 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-3513/2011). Todėl mokesčių mokėtojas negali remtis vien tik tvirtinimu, kad pateikė atitinkamus sandorius patvirtinančias sutartis, deklaravo

atitinkamas pinigų sumas, ar galimai jomis disponavo, jas naudojo patirdamas atitinkamas išlaidas, jis turi realiai pagrįsti jo nurodomus piniginių lėšų šaltinius.

Komisija, įvertinusi byloje surinktų įrodymų ir jų pagrindu nustatytų faktinių aplinkybių visumą, konstatuoja, jog Pareiškėjas nepateikė pakankamų ir neginčijamų įrodymų, kurie pagrįstų, kad jis realiai grynaisiais pinigais gavo (paskolų sutartis pasirašę fiziniai asmenys perdavė) paskolų sutartyse nurodytas pinigų sumas, iš viso 441000 Lt. Kaip minėta, įrodinėjimo dalykas šiuo atveju yra aplinkybės, ar minėta pinigų suma Pareiškėjui realiai buvo ar nebuvo perduota, ir būtent Pareiškėjui tenka pareiga pateikti įrodymus, kad atitinkamo dydžio pajamas realiai gavo konkrečiu nurodytu būdu iš nurodyto pajamų šaltinio. Tuo tarpu nagrinėjamoje byloje **nėra objektyvių duomenų, patvirtinančių ginčo piniginių lėšų gavimą ir disponavimą jomis**. Pažymėtina, jog, kaip yra konstatavęs LVAT savo praktikoje (pavyzdžiui: 2013-04-15 sprendimas adm. byloje Nr. A-602-27/2013, 2015-12-28 nutartis adm. byloje Nr. A-1305-602/2015, 2016-02-08 nutartis adm. byloje Nr. A-145-602/2016), pasirinkdamas pajamas gauti grynaisiais pinigais (dėl ko šių pajamų gavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų išrašuose) ir šių pajamų nedeklaruodamas, pateikiant atitinkamo mokestinio laikotarpio pajamų deklaracijas (pavyzdžiui, kai tokios deklaracijos teikimas nėra privalomas), mokesčių mokėtojas prisiima visą riziką dėl jam tenkančios įrodinėjimo naštos.

Pareiškėjas, mokestinio ginčo byloje įrodinėdamas, kad realiai iš sutartis pasirašiusių asmenų gavo paskolintas pinigines lėšas, savo poziciją grindžia minėtomis rašytinės formos paskolų sutartimis (rašteliais), vekseliais bei pinigų skolinusių asmenų patvirtinimais apie piniginių lėšų skolinimą. Tačiau įvertinus Pareiškėjo akcentuojamus įrodymus visų kitų mokesčių administratoriaus surinktų ir įvertintų įrodymų kontekste, darytina išvada, jog jie nėra pakankami pripažinti, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė realiai gavo ginčo paskolų sutartyse (rašteluose) nurodytas grynųjų pinigų sumas.

Iš bylos medžiagos matyti, jog mokesčių administratorius Pareiškėjo mokestinio patikrinimo metu nustatė, kad kai kurie fiziniai asmenys (pavyzdžiui, N. K. , W. S.) neturėjo finansinių galimybių paskolinti Pareiškėjui jų pasirašytose paskolų sutartyse nurodytas grynųjų pinigų sumas. Kiti skolinėjai, kaip nustatė mokesčių administratorius, turėjo finansinių galimybių suteikti Pareiškėjui ir jo sutuoktinei paskolas. Tačiau vien ši aplinkybė, vėlgi įvertinus ją visų kitų byloje nustatytų faktinių aplinkybių kontekste, Komisijos vertinimu, nesudaro pagrindo pripažinti, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė iš tikrųjų tikrintuoju laikotarpiu būtų gavę pajamas grynaisiais pinigais iš jų nurodytų šaltinių. Iš bylos medžiagos matyti, kad visų paskolų sutarčių sąlygos yra identiškos – paskolos yra ilgalaikės arba suteiktos neapibrėžtam terminui, be palūkanų, paskolų grąžinimas nėra užtikrintas įkeitimu ar kitomis užtikrinimo priemonėmis. Taigi, visos paskolų sutartys surašytos paskolų davėjams ekonomiškai nenaudingomis sąlygomis. Kaip nustatė mokesčių administratorius, kai kurie paskolų davėjai tokiomis jiems nepalankiomis sąlygomis paskolino Pareiškėjui viso gyvenimo santaupas (pavyzdžiui, L. M. , H. M. , W. M.) arba teikė Pareiškėjui paskolas, o patys tuo pačiu laikotarpiu ėmė paskolas iš banko ir mokėjo už jas palūkanas (pavyzdžiui, V. N.) ir tai kelia pagrįstų abejonių ginčo paskolų realumu. Visos paskolos suteiktos grynaisiais pinigais, pinigų perdavime dalyvaujant paskolų davėjams ir Pareiškėjui (kartais ir jų sutuoktiniams). Atkreiptinas dėmesys į ginčo paskolų sutarčių pateikimo mokesčių administratoriui momentą: sutartys buvo pateiktos mokesčių administratoriui Pareiškėjo ir jo sutuoktinės atžvilgiu atliekant kontrolės veiksmus (Pareiškėjo mokestinio tyrimo, jo sutuoktinės operatyvaus patikrinimo metu), paprastuosius neprotestuotinus 2011-10-27 ir 2012-11-22 vekselius, pagal kuriuos D. K. paskolino atitinkamai 10000 ir 20000 Lt, Pareiškėjas pateikė tik mokestinio patikrinimo metu (2014-01-16). Tuo tarpu mokesčių administratorius akcentuoja, jog 2012 m. spalio mėn. su Pareiškėju vykusio pokalbio dėl turto ir pajamų šaltinių rizikos vertinimo metu (Šiaulių AVMI 2012-11-06 raštas Nr. (34.5)S-19587) Pareiškėjas mokesčių administratoriaus pareigūnui nurodė, kad jo vadovaujama UAB „A1“ planuoja persikelti į didesnes patalpas, tačiau nepaaiškino, iš kokių lėšų žada jas įrengti, lygiai taip pat negalėjo paaiškinti, iš ko pragyvena, nes gaunamos pajamos yra labai mažos. Taigi, nepaisant aplinkybės, jog Pareiškėjas dar 2008–2012 m. buvo pasiskolinęs pinigines lėšas iš ginčo aptariamų fizinių asmenų, šio savo pajamų šaltinio jis mokesčių administratoriaus pareigūnui vykusio pokalbio metu nenurodė.

Pareiškėjo atstovas mokestinio ginčo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu pateikė papildomus dokumentus, tarp jų: 2005-11-15 ir 2007-06-12 paskolų sutartis, pagal kurias aukščiau minėtomis sąlygomis (sutartys sudarytos iki pareikalavimo, be palūkanų, užtikrinimo priemonių) A. K. paskolino Pareiškėjui atitinkamai 170000 ir 160000 Lt, 2012-02-02 paskolos sutartį, pagal kurią Latvijos pilietis Z. P. paskolino Pareiškėjui 15000 Eur iki pareikalavimo, t. y. iki 2020 m. Pareiškėjo atstovas nurodė, kad šie dokumentai buvo žinomi Pareiškėjo ir jo sutuoktinės atžvilgiu atliekamų ikiteisminių tyrimų metu, nes buvo pateikti FNNT. Taip pat nurodė, jog Pareiškėjas manė, kad jo pajamoms pagrįsti užteks mokesčių administratoriui pateiktų paskolų sutarčių, todėl šių sutarčių nepateikė, nors jas ir turėjo.

Komisija nurodo, jog MAĮ detalčiai reglamentuoja mokestiniame ginče pateiktų įrodymų, kurie nebuvo pateikti centriniam mokesčių administratoriui, vertinimo taisykles. MAĮ 153 str. 3 dalis nustato, kad mokesčių mokėtojas privalo pateikti centriniam mokesčių administratoriui visus dokumentus (ne valstybine kalba įformintų dokumentų autentiškus vertimus į valstybinę kalbą) ir įrodymus, kuriais grindžia savo nesutikimą su mokesčių administratoriaus sprendimu ir savo reikalavimą. Nurodytų dokumentų ir įrodymų nepateikęs mokesčių mokėtojas praranda teisę jais remtis tolesnio ginčo nagrinėjimo ikiteisminėje mokestiniame ginče nagrinėjančioje institucijoje metu, išskyrus atvejus, kai apie negalimumą juos pateikti (nurodant svarbias to priežastis) buvo nurodyta pateiktame mokesčių mokėtojo skunde ar mokesčių administratorius, neturėdamas pagrindo, atsisakė priimti mokesčių mokėtojo pateiktus dokumentus ir įrodymus. MAĮ 155 str. 6 dalyje numatyta, kad Mokestinių ginčų komisija, priimdama sprendimą dėl mokesčių mokėtojo skundo, neatsižvelgia ir nevertina tų mokesčių mokėtojo pateiktų įrodymų, kurie nebuvo pateikti centriniam mokesčių administratoriui, išskyrus atvejus, kai apie jų negalimumą pateikti buvo nurodyta mokesčių mokėtojo skunde centriniam mokesčių administratoriui.

Atsižvelgdama į nurodytąsias MAĮ nuostatas, į aplinkybę, jog Pareiškėjas paskolų sutarčių su A. K. ir Z. P. nei vietas, nei centriniam mokesčių administratoriams pateikęs nebuvo (nors sutartys buvo surašyti dar 2005, 2007 ir 2012 m., ir, kaip tvirtina Pareiškėjo atstovas, buvo surašytos jose nurodytomis dienomis ir Pareiškėjas jas turėjo) bei skunde Inspekcijai nebuvo nurodęs aplinkybių, dėl kurių negali pateikti šių dokumentų, Komisija, priimdama šį sprendimą, į papildomai pateiktas paskolų sutartis neatsižvelgia ir jų nevertina. Tačiau vien ta aplinkybė, kad Pareiškėjas vykstančio mokestinio ginčo metu, priklausomai nuo to, kokį sprendimą jo atžvilgiu priima mokesčių administratorius, teikia vis naujus papildomus įrodymus, liudija paties Pareiškėjo, pajamų šaltinius grindžiančio su fiziniiais asmenimis sudarytomis sutartimis ir įrodinėjančio, kad paskolų sutartyse nurodytos grynujų pinigų sumos buvo realiai jam perduotos sutarčių sudarymo metu, nenaudai.

Pareiškėjas skunde tvirtina, jog, atliekant mokestinį patikrinimą, pinigus skolinę asmenys nebuvo apklausti, iš jų nebuvo paimti jokie paaiškinimai. Tai, jo nuomone, reiškia, kad mokesčių administratorius tinkamai ir objektyviai netyrė pateiktų duomenų apie iš šių asmenų gautas paskolas, gautų duomenų tinkamai neįvertino. Komisija nurodo, jog šie Pareiškėjo argumentai yra nepagrįsti. Iš bylos medžiagos matyti, jog mokesčių administratorius paprašė pinigus skolinusius asmenis pateikti paaiškinimus dėl paskolų sutarčių sudarymo, piniginių lėšų perdavimo Pareiškėjui (jo sutuoktinei) bei kt. aplinkybių ir šie paaiškinimai yra byloje. Tačiau fizinių asmenų paaiškinimai, kuriais Pareiškėjas įrodinėja realų piniginių lėšų perdavimą pagal nurodytąsias sutartis, atsižvelgiant į jų nenuoseklumą, nelogiškumą, juose esančius prieštaravimus (pavyzdžiui, B. M. nurodė, kad paskolą Pareiškėjui suteikė jo jau mirę tėvai, kurie, būdami silpnos sveikatos, įgaliojo jį pasirašyti paskolos sutartį, ką jis ir padarė 2011-01-20, tačiau įgaliojimo pasirašyti paskolos sutartį nepateikė, jam nėra žinomos pinigų perdavimo aplinkybės, taip pat nurodė, jog pats Pareiškėjui ir jo sutuoktinei piniginių lėšų neskolino, tuo tarpu buvusi sutuoktinė L. M. paaiškino nurodė, kad B. M. dalyvavo perduodant pinigus pagal jos 2008-10-10 pasirašytą paskolos sutartį; R. M. nurodė skolinusi 45000 Lt vyro draugui, tačiau net nesidomėjusi, kokiam tikslui skolina pinigus, paskolos gražinimo galimybėmis, ar paskola bus gražinama iš karto, ar dalimis, taip pat nurodė pinigus skolinusi dvejiems metams, tačiau mokesčių administratoriui pateiktoje paskolos sutartyje numatytas 5 metų terminas), taip pat įvertinus šiuos paaiškinimus mokesčių administratoriaus surinktų ir įvertintų įrodymų kontekste, lėšų perdavimo fakto nepatvirtina.

Pareiškėjas su skundu Komisijai papildomai pateikė FNNT tyrėjo ikiteisminio tyrimo metu liudytojais apklaustų W. M. , R. M. , D. K. , S. L. , R. N. , V. N. , L. M. , N. K. , W. S. , G. M. , A. M. apklausos protokolų kopijas. Pasak Pareiškėjo atstovo, ikiteisminiame tyrime asmenų duoti parodymai, taip pat ir kita ikiteisminio tyrimo medžiaga ir joje padarytos išvados yra teisingesnės ir turi didesnę įrodomąją reikšmę konstatuojant tam tikras faktines aplinkybes, šio ginčo atveju pajamų pagal sudarytas paskolų sutartis gavimo faktą. Komisija nurodo nesutinkanti su tokia Pareiškėjo pozicija. Iš byloje pateiktų liudytojų apklausų protokolų matyti, kad parodymus davę fiziniai asmenys nurodė tas pačias paskolų sutarčių su Pareiškėju sudarymo, grynujų pinigų perdavimo aplinkybes, kokias buvo nurodę mokesčių administratoriaus pareigūnams: paskolos sutartis surašė jie patys (dažniausiai ranka) Pareiškėjui paprašius paskolinti pinigų, grynuosius pinigus perdavė savo arba Pareiškėjo namuose, dalyvaujant tik paties skolintojams ir Pareiškėjui (tam tikrais atvejais jų sutuoktiniams). Taigi, Pareiškėjo skunde akcentuojami liudytojų apklausų protokolai, taip pat kaip ir pinigus perdavusių asmenų mokesčių administratoriui teikti paaiškinimai, tvirtinantys, jog fiziniai asmenys perdavė Pareiškėjui pinigines lėšas pagal jų tarpusavyje pasirašytas paskolų sutartis, nesant jokių kitų grynujų pinigų perdavimo aplinkybes patvirtinančių įrodymų, nesudaro pagrindo pripažinti, kad Pareiškėjas ir jo sutuoktinė realiai gavo ginčo paskolų sutartyse (rašteluose) nurodytą pinigų sumą – 471000 Lt.

Pasisakant dėl liudytojų parodymų bei kitų ikiteisminio tyrimo metu surinktų įrodymų reikšmės mokestinio ginčo byloje (pasak Pareiškėjo ir jo atstovo, baudžiamojoje byloje surinkti įrodymai turi didesnę įrodomąją galią lyginant su surinktaisiais mokestiniame procese) atkreiptinas dėmesys į tai, jog LVAT 2003-06-03 nutartyje adm. byloje Nr. A⁷-178/2003 yra konstatavęs, kad „<...> įrodinėjimo priemonių leistinumą suvaržymų įstatymai nenustato, todėl paminėtiems faktams patvirtinti galima remtis ir baudžiamojoje byloje surinktais įrodymais, jeigu pagal BPK tokie įrodymai mokesčių administratoriui gali būti teikiami“. Tai reiškia, kad tam tikroms įrodinėtinioms aplinkybėms pagrįsti mokesčių administratorius turi teisę remtis ikiteisminio tyrimo (baudžiamosios bylos nagrinėjimo) metu surinkta medžiaga ir informacija. Tuo tarpu 2009-04-16 nutartyje adm. byloje Nr. A⁵⁶-521/2009 LVAT pasisakė, kad mokestinio patikrinimo metu surinkti įrodymai, nustatytos aplinkybės, padarytos išvados ir dėl to apskaičiuotų mokestinių sumų (mokesčių, delspinigių ir baudų) pagrįstumas turi būti ir yra vertinamas mokestinius ginčus nagrinėjančių, o ne baudžiamajame procese dalyvaujančių institucijų.

Nesutikimą su ginčijamu Inspekcijos sprendimu Pareiškėjo atstovas mokestinio ginčo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu grindė ir Šiaulių apygardos prokuratūros 2015-05-27 nutarime nutraukti ikiteisminį tyrimą išdėstytais argumentais. Nurodė, kad ikiteisminio tyrimo metu buvo vertintos tos pačios faktinės aplinkybės, kaip ir mokestinio patikrinimo metu – suteiktos paskolos ar ne, bei ar Pareiškėjo patirtos išlaidos atitiko gautas pajamas. Todėl, atstovo nuomone, tos pačios faktinės aplinkybės turi būti vertinamos taip pat. Juolab kad ikiteisminis tyrimas pagal BK 189¹ str. 1 dalį nutrauktas nesurinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamųjų A. G. ir D. G. kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo. Pasisakant dėl šių Pareiškėjo argumentų atkreiptinas dėmesys į tai, jog FNNT tyrėjas bei Šiaulių apygardos prokuratūros prokuroras Pareiškėjo veiksmus vertino baudžiamosios atsakomybės prasme, o ne sprendė Pareiškėjo mokestinių prievolių atsiradimo ir jų vykdymo klausimus. Baudžiamoji atsakomybė ir mokestinė atsakomybė yra savarakiškos teisinės atsakomybės rūšys. Pareiga mokėti mokesčius, atleidimo nuo jų pagrindai bei su tuo susiję klausimai yra reguliuojami mokesčių teisės aktais, todėl baudžiamosios ar administracinės atsakomybės klausimus reglamentuojantys įstatymai šiuo atveju netaikytini. Pareiga mokėti mokesčius atsiranda pagal mokesčių įstatymus, o baudžiamoji ar administracinė atsakomybė – pagal kitus įstatymus, reguliuojančius su atitinkama atsakomybės rūšimi susijusius klausimus, t. y. skiriasi šių teisinių reiškinų pagrindai, skiriasi ir jų esmė bei tikslai, todėl tiek pareiga sumokėti mokesčius, tiek pareiga atsakyti už padarytą nusikaltimą, baudžiamąjį nusizengimą ar administracinės teisės pažeidimą gali egzistuoti vienu metu (LVAT 2007-05-28 sprendimas adm. byloje Nr. A⁶-238-2007; „Administracinė jurisprudencija“, Nr. 12, 2007). Pažymėtina, jog LVAT savo praktikoje (pavyzdžiui: 2007-11-23 nutartyje adm. byloje Nr. A¹⁷-1062/2007; 2015-09-23 nutartyje adm. byloje Nr. A⁴³⁴-438/2015) taip pat yra konstatavęs, kad sprendimas mokesčių teisės byloje nebūtinai siejamas su baigiamuoju teisės aktu, priimtu baudžiamojo proceso tvarka. Asmuo gali būti

nepripažintas kaltu baudžiamosios teisės aspektu, tačiau tai nėra besąlyginis pagrindas eliminuojantis atsakomybę mokesčių teisės srityje. Baudžiamajame procese sprendžiamas nusikalstamas veikas padariusių asmenų baudžiamosios atsakomybės klausimas, o mokestiniame procese – mokesčių mokėtojo apmokestinimo klausimas. Todėl pareiga sumokėti mokesčius ir pareiga atsakyti už padarytą nusikalstamą veiką nėra susijusios tiesioginiu priežastiniu ryšiu.

Iš Pareiškėjo atstovo papildomai pateikto 2015-05-07 nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą turinio matyti, jog jame pažymėta, kad pakanka duomenų manyti, jog A. G. ir D. G. praturtėjo neteisėtai. Taip manyti leidžia jų pačių nenuoseklūs ir neišsamūs parodymai, nes iš pradžių pripažinę savo kaltę ir nurodę, kad pinigus sukaupe iš įvairių verslų, vėliau jie pateikė paskolos raštelių nurodydami, kad pinigai skolinti ir naujų paskolų nebepateiks, o tikslinant įtarimus vėl nešė naujas paskolų sutartis nurodydami, kad nenorėjo viešinti paskolos davėjo ar tiesiog dėl aplaidumo nenurodę pajamų šaltinio anksčiau. Tačiau duomenų visuma neleidžia daryti vienareikšmiškos ir neginčijamos išvados, kad A. G. ir D. G. praturtėjo neteisėtai, todėl ikiteisminis tyrimas nutrauktinas nesurinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamųjų kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo. Taigi, ikiteisminio tyrimo metu buvo išspręstas Pareiškėjui ir jo sutuoktinei inkriminuotos nusikalstamos veikos buvimo (nebuvimo) ir baudžiamosios atsakomybės už šią veiką taikymo klausimas. Tuo tarpu mokestiniame ginče yra sprendžiamas Pareiškėjo apmokestinimo pagrįstumo klausimas, ir, kaip jau minėta, jis sprendžiamas vadovaujantis ne baudžiamosios, bet mokesčių teisės normomis.

Pasisakydama dėl Pareiškėjo atstovo mokestinio ginčo nagrinėjimo Komisijos posėdyje metu akcentuoto įrodymo, jo nuomone, patvirtinančio mokesčių administratoriaus Pareiškėjui apskaičiuotos mokestinės prievolės nepagrįstumą – Šiaulių apygardos prokuratūros 2015-05-27 nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą įrodomosios galios šiame mokestiniame ginče, Komisija pažymi, jog ABTĮ 58 str. 4 dalis prie teismo procese neįrodinėtų aplinkybių ir faktų priskiria įsiteisėjusį teismo nuosprendį baudžiamajame byloje, kuris yra privalomas teismui (taigi, ir ginčą nagrinėjančiai ikiteisminiai mokestinius ginčus nagrinėjančiai institucijai), nagrinėjančiam administracines bylas dėl asmens, dėl kurio priimtas teismo nuosprendis, veiksmų administracinių teisinių pasekmių. Kaip yra akcentavęs LVAT savo praktikoje, ABTĮ 58 str. 4 dalis pagal savo turinį prie teismo procese neįrodinėtų aplinkybių ir faktų priskiria įsiteisėjusį teismo nuosprendį baudžiamajame byloje ir nustato tik apkaltinamojo, bet ne išteisinamojo nuosprendžio prejudicinę reikšmę, kas yra logiškas ir suprantamas įstatyme įtvirtintas administracinės teisės ir baudžiamosios teisės santykis, neabejotinai pripažįstantis apkaltinamojo nuosprendžio galią, kaip vienintelį pagrindą, kuriuo gali būti konstatuojamas nusikaltimo padarymas (LVAT 2013-02-18 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-144/2013, 2014-04-24 nutartis adm. byloje Nr. A⁶⁰²-542/2014). Nagrinėjamo ginčo atveju atsižvelgiant į tai, kad baudžiamąjį proceso tvarka Pareiškėjo atžvilgiu buvo priimtas nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą bei į aukščiau pacituotą LVAT praktiką, remtis ikiteisminiame tyrime nustatytais faktais kaip prejudiciniais mokestiniame ginče nėra pagrindo. Taigi, Šiaulių apygardos prokuratūros 2015-05-27 nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą nelaikytinas įrodymu, paneigiančiu mokesčių administratoriaus priimtų sprendimų pagrįstumą.

Pasisakant dėl Pareiškėjo argumentų, jog visos jo ir sutuoktinės gautos lėšos buvo įgytos nepažeidžiant įstatymų nustatytos tvarkos, nes patikrinimo metu pateiktos paskolų sutartys atitinka CK 6.870, 6.871, 6.878 straipsnių reikalavimus, atkreiptinas dėmesys į tai, kad LVAT praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, kad mokesčių teisė ir civilinė teisė yra to paties lygio, greta stovinčios teisės sritys, kurios tas pačias faktines aplinkybes vertina iš kitos perspektyvos ir kitų vertybių požiūriu. Net jei mokesčių teisės norma apmokestinimą kildina iš civilinių teisinių santykių, ji neprivalo būti interpretuojama nenukrypstamai nuo susiklosčiusių teisinių santykių civilinio teisinio įvertinimo. Sandoriai, jų sudarymas ir galiojimas yra civilinės teisės, o ne viešosios teisės reguliavimo dalykas, t. y. sandorių civilinės teisinės pasekmės bei jų įtaka ūkio subjektų apmokestinimui yra skirtingų teisės šakų reguliavimo dalykai ir negali būti tapatinami (LVAT 2005-05-27 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴-587/2005). Nei mokesčių įstatymai, nei CK, nei kiti teisės aktai nesuteikia mokesčių administratoriui teisės kišti į privačius sandorio šalių santykius ir ginčyti jų sudarytus sandorius pagrindais, nesusijusiais su mokesčių mokėtojo mokestinių prievolių nevykdymu ar netinkamu vykdymu (LVAT 2007-03-15 nutartis adm. byloje Nr. A¹⁷-301/2007).

Taigi, nei mokesčių administratorius, nei bylą nagrinėjantys administraciniai teismai nesprendžia dėl sandorių galiojimo ir iš to kylančių civilinių teisinių pasekmių (pavyzdžiui, sandorių įvykdymo arba neįvykdymo), o vertina susiklosčiusius civilinius teisinius santykius mokesčiais teisinais aspektais (LVAT 2010-05-17 nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵⁶-735/2010 ir kt.).

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytą aplinkybių visumą, Komisija konstatuoja, jog šio mokesčio ginčo atveju byloje analizuojamus paskolų sandorius įvertinus ne civiliniu ar baudžiamuoju, bet mokesčiniu teisiniu aspektu visų kitų byloje surinktų įrodymų ir nustatytų faktinių aplinkybių kontekste, padaryta pagrįsta išvada, jog jie yra tik formalūs, įforminti Pareiškėjui siekiant išvengti neapmokestintų pajamų apmokestinimo, tačiau nepagrindžiantys realaus pajamų gavimo fakto.

Komisija, atsižvelgdama į aukščiau aprašytas aplinkybes, daro išvadą, jog vien tik paprasta rašytine forma surašytų paskolų sutarčių, kaip formalių įrodymų, pateikimas mokesčių administratoriui *per se* negali būti pripažįstamas tinkamu realaus piniginių lėšų perdavimo ir gavimo fakto pagrindimu. Pareiškėjas nei mokesčio patikrinimo, nei skundo nagrinėjimo Inspekcijoje metu, nei skunde Komisijai nenurodė jokių aplinkybių dėl realaus piniginių lėšų perdavimo, apsiribodamas tik abstrakčiais teiginiais apie šių piniginių lėšų gavimą. Todėl Pareiškėjo pateiktos paskolų sutartys, taip pat byloje esantys Pareiškėjo, jo sutuoktinės, paskolas neva suteikusių asmenų paaiškinimai dėl savo nepakankamumo, abstraktumo ir prieštaravimo negali paneigti mokesčių administratoriaus nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis pagrįstos pozicijos, jog Pareiškėjo tikrintuoju laikotarpiu patirtos išlaidos negali būti grindžiamos jo iš ginčo byloje minėtų fizinių asmenų gautomis paskolintomis lėšomis.

Mokesčių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 156 str. 1 dalimi, 155 str. 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

1. Atnaujinti Komisijos 2015-06-16 protokoliniu sprendimu Nr. PP-176 (7-103/2015) sustabdyto Pareiškėjo 2015-05-07 skundo dėl Inspekcijos 2015-04-14 sprendimo Nr. 68-66 nagrinėjimą.
2. Patvirtinti Inspekcijos 2015-04-14 sprendimą Nr. 68-66.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokesčių ginčų komisijos sprendimu dėl mokesčio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokesčių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. Mokesčių administravimo įstatymo 164 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad dokumentų, siunčiamų registruotu laišku, įteikimo mokesčių mokėtojui diena laikoma penkta darbo diena, einanti po mokesčių administratoriaus siunčiamos korespondencijos perdavimo paštui dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršelienė

Komisijos nariai

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosyliene